

MSJ

วารสาร
มจร สุรนารีสาร
MCU SURANAREE JOURNAL

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2567)
VOL.2 NO.2 (MAY-AUGUST 2024)

ISSN: 2985-1106 (online)

พนมวัน

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

FB-Page : สำนักวิชาการ มจร สุรนารีสาร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus

www.nkr.mcu.ac.th / facebook Page: สำนักวิชาการ มจร สุรนารีสาร

วารสาร มจร สุรนารีสาร

MCU Suranaree Journal

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2567)

Vol.2 No.2 (May-August 2024)

ISSN : 2985-1106

ชื่อย่อ: MSJ

ชื่อย่อสำหรับการอ้างอิง: MCU Suranaree.J.

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์

1. เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ทางด้านพระพุทธศาสนา ปรัชญา จริยศาสตร์ การศึกษา และสหวิทยาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษา และบุคคลทั่วไป
2. เพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่
3. ทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย ๒ ท่าน แบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (double-blind review)

กระบวนการพิจารณาบทความ

1. บทความที่ส่งมาตีพิมพ์ในวารสารฯ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น
2. ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การนำเสนอบทความอย่างเคร่งครัด
3. ระบบการอ้างอิงจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ประเภทของบทความ : บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ และหรือบทความวิจารณ์หนังสือ

ภาษาที่รับการตีพิมพ์ : ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

กำหนดการตีพิมพ์

-วารสารมีกำหนดออก 3 ฉบับต่อปี ดังนี้ ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม, ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

นโยบายด้านลิขสิทธิ์ (Copyright Policy)

ข้อความหรือความคิดเห็นต่าง ๆ ในบทความ ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนบทความ ไม่ถือเป็นความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ มจร สุรนารีสาร

นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Statement)

ชื่อและอีเมลที่กรอกไว้ในวารสารจะใช้ในกระบวนการของวารสารนี้เท่านั้น

ค่าธรรมเนียมการเผยแพร่

ด้วยทางวารสาร มจร สุรนารีสาร เป็นวารสารที่เปิดใหม่ ในช่วงก่อนรับการประเมินเข้าฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre) ทางวารสารเปิดรับบทความตีพิมพ์โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น จนกว่าจะได้รับการประเมินเข้าฐานของ TCI

ติดต่อสอบถาม

เจ้าของวารสาร: สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

เลขที่ 419 หมู่ที่ 7 ต.ห้วยทะเล อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

ผู้จัดการวารสาร โทร. 064 8060 444 Line ID: 66648060444 (กรุณาแอดไลน์เพื่อแจ้งข้อมูล

รวดเร็ว) Email. mcusuranaree@gmail.com

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

อธิการบดี

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร: รศ.ดร.ยุทธนา พุนเกิดมะเรียง

บรรณาธิการ: พระมหาสุพัตร์ วชิราวุธ, รศ.ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: นายกุลพิสิฐ ขวาทไทย

กองบรรณาธิการ

1) พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว), ดร.

2) พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปญโญ, ดร.

3) ศ.ดร.วัชร งามจิตรเจริญ

4) รศ.ดร.สุพจน์ แสงเงิน

5) รศ.ดร.สุนันท์ เสนารัตน์

6) ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู

7) ผศ.ดร.เกรียงไกร พินยารัก

8) ผศ.ดร.สมชาย ดำเนิน

9) ผศ.ดร.วิไลวรรณ วงศ์จินดา

10) ดร.มัลลิกา ภูมะธน

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

มจร.วิทยาเขตนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Reviewers)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

1) พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
2) พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.	บัณฑิตวิทยาลัย
3) พระมหาพรชัย สิริวิโร, ผศ.ดร.	คณะมนุษยศาสตร์
4) พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร, ดร.	คณะสังคมศาสตร์
5) พระปลัดระพี พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	คณะสังคมศาสตร์
6) พระครูใบฎีกาหัสติ กิตตินนโท, ผศ.ดร.	คณะพุทธศาสตร์
7) รศ.ดร.ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ	คณะพุทธศาสตร์
8) รศ.ดร.สุรพงษ์ คงสัตย์	คณะมนุษยศาสตร์
9) รศ.ดร.ปัญญา งามสง่า	คณะพุทธศาสตร์
10) ผศ.ดร.เสฐียร ทั้งทองมะดัน	คณะพุทธศาสตร์
11) ดร.ลำพอง กลมกุล	คณะครุศาสตร์
12) ดร.ประพันธ์ นีกะระโทก	คณะมนุษยศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

1) พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2) ศ.ดร.ประยงค์ แสนบุราณ	ผู้ทรงคุณวุฒิ (ข้าราชการบำนาญ)
3) รศ.ดร.สุวิญ รักษิต์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4) รศ.ดร.ปกรณ์ สิงห์สุริยา	มหาวิทยาลัยมหิดล
5) รศ.ดร.ประเวศ อินทองปาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6) รศ.ดร.ธีรวิทย์ ภิญโญรัฐกานต์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
7) รศ.ดร.สุนันท์ เสนารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
8) รศ.ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
9) รศ.ดร.วีระชัย ยศโสธร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
10) ผศ.ดร.มานิตย์ อรรถชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
11) ผศ.ดร.ธวัชชา เดชสุภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
12) ผศ.ดร.อาสนะ เชิดชู	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
13) ผศ.ดร.ธนาภัสร์ สนธิรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
14) ผศ.ดร.หอมหวล บังระหา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
15) ผศ.ดร.วิเชียร แสนมี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
16) ผศ.ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
17) ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
18) ดร.สุริยาจตุ สุวรรณบุบผา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
19) ดร.ภาวิณี บุญจันดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
20) ดร.สงเสริม แสงทอง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

1) นางสาวศิริพร หาญพิชัย	2) ดร.ณัฐพนธ์ เป้าคำ

บทบรรณาธิการ

วารสาร มจร สุรนารีสาร ปีที่ 2 เล่ม 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2567) ผลงานด้านวิชาการในเล่มนี้ประกอบด้วย งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอนวิชาดนตรี การสร้างหนังสืออ่านเกี่ยวกับคดีชุมชน การให้คำปรึกษาตามหลักพุทธจิตวิทยาผสมกับจิตวิทยาตะวันตก การนำหลักสัปปุริสธรรมมาใช้ในการบริหารการศึกษา ซึ่งบทความวิจัยและบทความวิชาการดังกล่าวได้ค้นพบองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่าทางการศึกษา ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งแก่ส่วนตัวและส่วนรวมได้

เนื่องจากปกของวารสารเล่มนี้กล่าวถึงปราสาทหินพนมวัน ตั้งอยู่ที่วัดพนมวัน บ้านมะค่า ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา เดิมสร้างด้วยอิฐในราวพุทธศตวรรษที่ 15 ต่อมาจึงได้สร้างอาคารหินซ้อนทับลงไป ในราวพุทธศตวรรษที่ 18-19 มีลักษณะคล้ายกับปราสาทหินพิมาย แต่มีขนาดเล็กกว่า ในจารึกเรียกปราสาทแห่งนี้ว่า "เทวาศรม" เป็นฮินดูสถาน ต่อมาจึงได้เปลี่ยนเป็นพุทธสถาน เป็นปราสาทหินที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 5 ของประเทศไทย

ทางกองบรรณาธิการรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณผู้แต่งทุกท่าน ที่ได้ส่งบทความอันทรงคุณค่า ทรงภูมิปัญญาพร้อมด้วยองค์ความรู้ใหม่ๆ มาร่วมเผยแพร่ในวารสาร มจร สุรนารีสาร และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือทางวิชาการจากท่านเป็นอย่างดีในโอกาสต่อไป

พระมหาสุพัทธ์ วชิราวโร, รศ.ดร.

บรรณาธิการ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร วิทยาเขตนครราชสีมา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	(1-12)
บทความวิจัย : Research Articles	
การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี Developing a mathematics learning model to promote analytical thinking skills and academic achievement for undergraduate students. เบญจพร สว่างศรี	1-14
การศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี สากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี A study of the use of information and communication technology to organize teaching and Learning in the subject of international music for Grade 6 students at Wat Pa Sakae School. Doem Bang Nang Buat District Suphanburi Province. สุเมธ ไกรราช , วิฑูรย์ โคตรมณี, กานตยุทธ ตรีบุญนิธิ	15-23
การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมข้อมูลคติชนชุมชนบ้านม่วงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านม่วงขามประชารักษ์ อำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา Developing supplementary reading materials on folklore of ban muang community for grade 5-6 students at ban muang kham pracharak school, phimai district, nakhon ratchasima province. พระครูปริยัติธรรมมานุศาสน์, สามเณรอรุณพ คร่ำสุข	24-35
บทความวิชาการ : Academic Article	
การบูรณาการจิตวิทยาการศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาตะวันตก Integration of counseling psychology based on buddhist principles and western psychology. วิเชียร นามการ, กุลพิลิตู ขวาทไทย	36-45
นวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธตามบริบทสังคมไทย Innovation in Buddhist Educational Administration in the Context of Thai Society. วิไลวรรณ วงศ์จินดา , พนา เจนจบ	46-52
แบบฟอร์มการเขียนบทความ : Template	53-61

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะ การคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

DEVELOPING A MATHEMATICS LEARNING MODEL TO PROMOTE ANALYTICAL THINKING SKILLS
AND ACADEMIC ACHIEVEMENT FOR UNDERGRADUATE STUDENTS

เบญจพร สว่างศรี¹

Benchaporn Sawangsri

¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Science and Technology Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi
Thailand.

Corresponding author, e-mail: E-mail : benjaprn@gmail.com. Tel. 098 594 5351

(1-14)

การศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

A STUDY OF THE USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY TO ORGANIZE
TEACHING AND LEARNING IN THE SUBJECT OF INTERNATIONAL MUSIC FOR GRADE 6
STUDENTS AT WAT PA SAKAE SCHOOL. DOEM BANG NANG BUAT DISTRICT
SUPHANBURI PROVINCE

สุเมธ ไกรราช¹, วิทฤทธิ์ โคตรมณี², กานตยुท ตรีบุญนิธิ³

Sumet Gairat¹, Wittarit Khotmanee², Kantayut Trebooniti³

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi,
uphanburi, Thailand

Corresponding author, E-mail: kantayut1@yahoo.com Tel. 081-9781008

(15-23)

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมข้อมูลคติชนชุมชนบ้านม่วงสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านม่วงขามประชารักษ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

DEVELOPING SUPPLEMENTARY READING MATERIALS ON FOLKLORE OF BAN MUANG
COMMUNITY FOR GRADE 5-6 STUDENTS AT BAN MUANG KHAM PRACHARAK SCHOOL,
PHIMAI DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พระครูปริยัติธรรมานุศาสน์¹, สามเณรอรณพ คร่ำสุข²

Phrakhru Pariyattammanusat¹, Samanera Unnop Kramsook²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

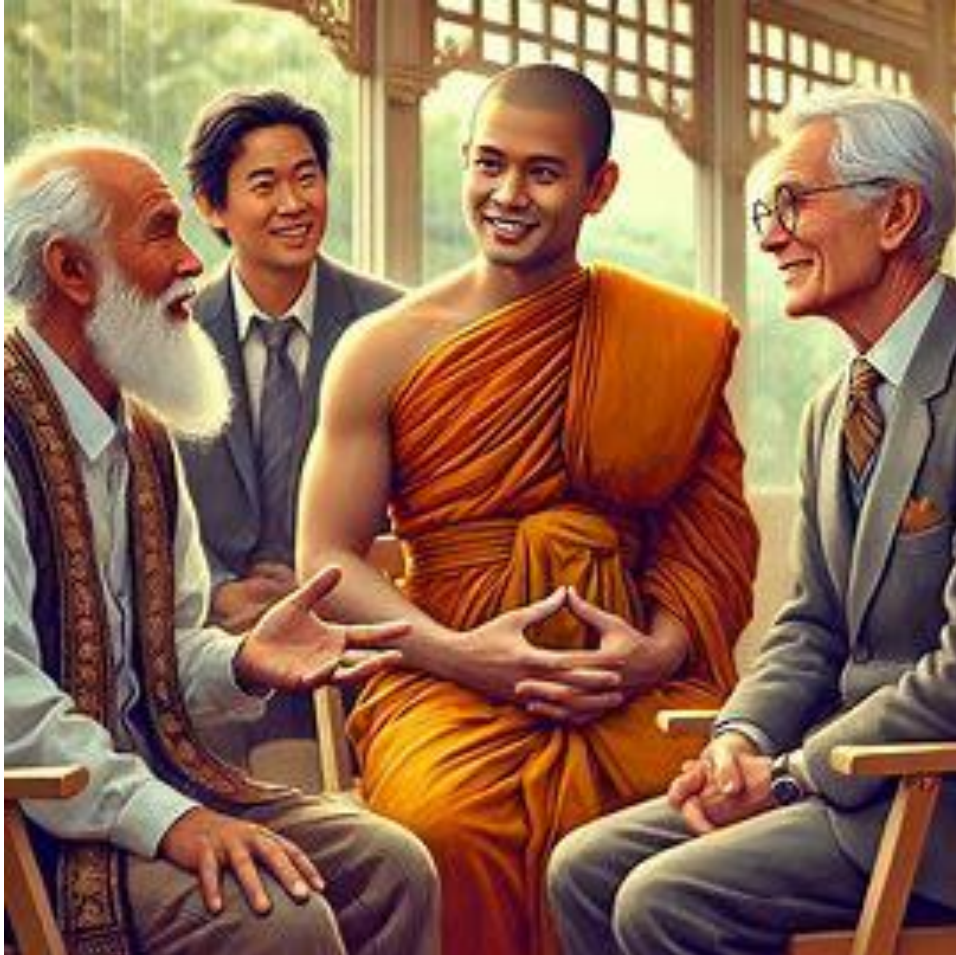
Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Nakhon Ratchasima Campus.

Corresponding author, E-mail: phrakhrupariyattayanusat@gmail.com

(24-35)

การบูรณาการจิตวิทยาการปรึกษาตามหลักพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาตะวันตก

INTEGRATION OF COUNSELING PSYCHOLOGY BASED ON BUDDHIST PRINCIPLES
AND WESTERN PSYCHOLOGY

วิเชียร นามการ¹, กุลพิสิฐ ขวาทัย²

Vichian Namgan¹, Kulphisit Khwathai²

¹นักวิชาการอิสระ, ²ยุวพุทธิกสมาคมจังหวัดนครราชสีมา

¹Independent Academic, The Young Buddhist of Nakhon Ratchasima Province²

Corresponding Author, E-mail: dr.vichian2503@gmail.com เบอร์โทร 083 5176674

(36-45)

นวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธตามบริบทสังคมไทย

INNOVATION IN BUDDHIST EDUCATIONAL ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF THAI SOCIETY

วิไลวรรณ วงศ์จินดา¹, พนา เจนจบ²

Wilaiwan Wongjinda¹, Pana Jenjob²

¹⁻² คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi,
Thailand.

Corresponding author, E-mail: wilaiwan.w@rmutsb.ac.th

(46-52)

บทแนะนำผู้แต่ง : Guideline

Template / Format of Article Writing

แบบฟอร์มการเขียนบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความทวิสารณห์นึ่งสือ

MSJ

วารสาร

มจร สุรนารีสาร

ข้อแนะนำสำหรับผู้แต่ง TEMPLATE

1. แบบฟอร์มบทความวิจัย
2. แบบฟอร์มบทความวิชาการ
3. แบบฟอร์มบทความทวิสารณห์นึ่งสือ

**MCU SURANAREE
JOURNAL**

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา

ISSN: 2985-1106
(ONLINE)

FB-Page :
สำนักวิชาการ มจร สุรนารีสาร
064 8060 444

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะ การคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

DEVELOPING A MATHEMATICS LEARNING MODEL TO PROMOTE ANALYTICAL
THINKING SKILLS AND ACADEMIC ACHIEVEMENT FOR UNDERGRADUATE STUDENTS

เบญจพร สว่างศรี¹
Benchaporn Sawangsri¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (2) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธีโดยใช้แนวคิดทฤษฎีทักษะการคิดขั้นสูงเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัยคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จำนวน 48 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ 4) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test แบบไม่อิสระต่อกัน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการศึกษวิจัย พบว่า

(1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ประกอบด้วย การแสดงปัญหา การให้ข้อเสนอแนะ กิจกรรมกลุ่ม การใช้เทคโนโลยี กระตุ้นความสนใจ การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การให้คำแนะนำและติดตาม

(2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.14/78.40 และความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75

(3) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้คณิตศาสตร์ อยู่ในระดับมาก

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์จากรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์, การคิดเชิงวิเคราะห์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ / Faculty of Science and Technology Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi Thailand.

Corresponding author, e-mail: e-mail : benjaprn@gmail.com. Tel. 098 594 5351

Abstract

This research article aims to study (1) to develop a mathematics learning management model to promote analytical thinking skills and academic achievement, (2) to evaluate the mathematics learning management model, and (3) to investigate student satisfaction with the mathematics learning management. The research designs is mixed-methods approach, utilizing the higher-order thinking skills theory as a theoretical framework. The research was conducted at the Suphanburi Campus of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. The sample group consisted of 48 undergraduate students Faculty of Industrial Education. A purposive sampling technique was employed. The research instruments included 1) a lesson plan, 2) an achievement test, 3) an analytical thinking test, and 4) a student satisfaction survey. Quantitative data was analyzed using descriptive statistics such as percentages, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics such as the paired samples t-test. Qualitative data was analyzed using content analysis and descriptive narrative. The research findings revealed that

(1) The research findings according to the first objective revealed that mathematics learning management model to promote analytical thinking skills consisted of problem presentation, providing feedback, group activities, technology utilization, stimulating interest, promoting analytical thinking, and providing guidance and follow-up.

(2) The research findings according to the second objective revealed that effectiveness of the mathematics learning management model was 76.14/78.40, and both analytical thinking ability and academic achievement exceeded the 75% criterion post-instruction.

(3) The research findings according to the third objective revealed that Satisfaction with the mathematics learning model was at a high level.

The body of knowledge from this study is that learners can acquire mathematics knowledge through an engaging learning model, resulting in enhanced analytical thinking skills, improved academic achievement, and increased satisfaction with mathematics learning.

Keyword: mathematics learning model, analytical thinking skills, academic achievement

บทนำ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา หมวดที่ 4 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และ มาตรา 23 วรรค 4 การจัดการศึกษาเน้นให้มีความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) จากแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวนี้นี้จะให้ความสำคัญอย่างยิ่งในด้านทักษะและกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ เป็นผู้ที่รู้จักเรียนรู้ที่จะค้นพบสิ่งใหม่ได้ตลอด เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ปรับตัว ยืดหยุ่น มีความเข้มแข็ง มีความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดที่เป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, 2561) ครูผู้สอนจะต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Collaboration) สามารถสืบค้นความรู้จากเว็บไซต์ (Web-based) ทำการประเมินผู้เรียนเป็นระยะๆ (Formal evaluation) และส่งเสริมให้สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน (Learning for life) นำไปสู่การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) คือความสามารถในการคิดจำแนกแ่งแ่งองค์ประกอบต่างๆ ของข้อมูลหรือปัญหาต่างๆ ออกเป็นประเด็นย่อย รวมทั้งการหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ (ศศิมา สุขสว่าง, 2566) การคิดเชิงวิเคราะห์จะทำให้สามารถคาดการณ์ถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น และช่วยให้สามารถรับมือกับปัญหาได้ดี รู้ว่าต้องแก้ตรงจุดไหนถึงจะทำให้ปัญหาคเล่คลาย สามารถวางแผนหาแนวทางแก้ไขได้ ดังนั้น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ จึงเป็นหัวใจสำคัญที่ผู้เรียนที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ สามารถนำไปช่วยวางแผนในการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาได้อย่างรอบคอบช่วยให้ คาดการณ์ พิจารณาจำแนก แยกแยะรายละเอียดของเรื่องราวได้เป็นอย่างดี จากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบเนื้อหาเกี่ยวกับเรขาคณิตวิเคราะห์และภาคตัดกรวยพบว่าผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัด ขึ้นงานตามที่ผู้สอนมอบหมายได้ แต่เมื่อผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่เป็นการประยุกต์มากขึ้นผู้เรียนยังไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายของการเรียนได้เป็นอย่างดี

คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้และคิดวิเคราะห์ คณิตศาสตร์ช่วยให้เราพัฒนาทักษะการคิดเชิงตรรกะและเชิงเหตุผล คณิตศาสตร์จึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการสื่อสารและการทำงาน ช่วยให้สื่อสารข้อมูลเชิงปริมาณได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เป็นพื้นฐานของเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) ล้วนอาศัยคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐาน ดังนั้น คณิตศาสตร์จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในศตวรรษที่ 21 ปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การประยุกต์ใช้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนถูกปลูกฝังด้วยการเรียนรู้แบบท่องจำมากกว่าที่จะเรียนรู้เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และมุ่งสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนเรียนรู้มาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเองและสังคมได้ (เฉลิมวุฒิ คำเมือง , 2566) นอกจากนี้การสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ให้เด็กทำแต่แบบฝึกหัด ซึ่งนั่นไม่เรียกว่าการเรียนคณิตศาสตร์ เพราะเป็นการทำแบบฝึกหัด เด็กไม่ได้คิด แต่การสอนแบบ

ใหม่จะสอนให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ สื่อสาร เน้นการเรียนการสอนแบบบูรณาการอย่างแท้จริง และการสอนนี้สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับเด็กเล็กไปถึงระดับอุดมศึกษา (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2563) ผู้วิจัยเล็งเห็นแนวทางสำหรับการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์จึงได้วางแผนแนวการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสังเคราะห์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทความวิจัยนี้นำเสนอหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ การเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา ผู้สอนทำหน้าที่จัดบรรยากาศ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดสื่อการเรียนรู้ จัดสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ผู้เรียนสามารถค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระและเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มตัว ผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด กล้าแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความคิดเห็นในบทเรียนนำไปสู่การสร้างความคิดรวบยอด (พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวร์ อินดีสุข, 2558) การเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เน้นการวิเคราะห์ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่ซับซ้อนขึ้น ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีคุณค่าไม่เฉพาะแต่ในรายวิชาคณิตศาสตร์เท่านั้น ผู้เรียนสามารถประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แบบ active learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายโดยกิจกรรมนำมาช่วยพัฒนาทักษะการคิดสังเคราะห์ และ การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (Freeman et al., 2014 / Theobald et al., 2020) ผ่านการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ดังนี้

1. ขั้นการแสดงปัญหา คือ ขั้นการสร้างสถานการณ์หรือปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ต้องการแก้ไขหรือการคิดโดยใช้ความคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนจะต้องหาวิธีในการแก้ปัญหาหรือจำแนกปัญหาอย่างเป็นระบบ
2. ขั้นการให้ความเสนอแนะ คือ ขั้นการสอนที่ผู้สอนกระตุ้นการคิดเชิงวิเคราะห์โดยสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้มีโอกาสให้ความเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับหลักการวิธีการทางคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม คือ ขั้นการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้สอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการสนับสนุนจากกัน โดยให้ผู้เรียนทำงานกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือโจทย์คณิตศาสตร์ การเรียนรู้ร่วมกันช่วยในการเรียนรู้จากประสบการณ์และข้อผิดพลาดของผู้อื่น
4. ขั้นการใช้เทคโนโลยี คือ ขั้นการนำเทคโนโลยีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ เช่น ใช้โปรแกรมคณิตศาสตร์หรือแอปพลิเคชันคณิตศาสตร์ที่ช่วยในการแก้ปัญหาและการสร้างแบบจำลอง

5. ขั้นการกระตุ้นความสนใจ คือ ขั้นตอนให้ผู้สอนสร้างโจทย์คณิตศาสตร์ที่น่าสนใจและท้าทายผู้เรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจในการคิดเชิงวิเคราะห์และการเรียนรู้

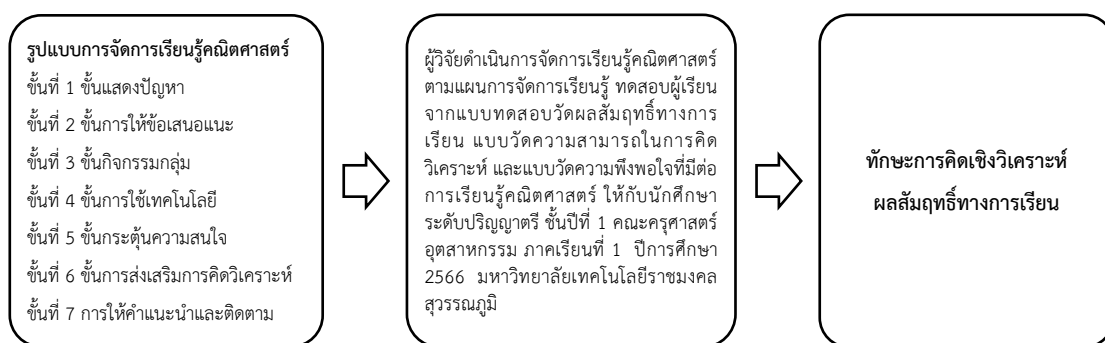
6. ขั้นการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ คือ ขั้นตอนให้ผู้สอนสร้างโจทย์ที่ต้องการการคิดวิเคราะห์และส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกับการอภิปรายและวิเคราะห์ความคิด

7. ขั้นการให้ข้อคำแนะนำและติดตาม คือ ขั้นการสรุปความคิดรวบยอดโดยการให้ข้อคำแนะนำและติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 แบบ active learning มาใช้ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี คือ งานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 (Rogers, 1969) เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สร้างให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ การตีความ การแก้ปัญหา โดยใช้การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้ด้วยตัวเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย (วิธีดำเนินการวิจัย)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี คือ งานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีพื้นที่สำหรับวิจัยคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 179 คน (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2566) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 48 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเป็นผู้พิจารณาและเลือกตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยเอง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อนำไปเป็นแนวทางให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยวางแผนบทเรียน โดยสร้างแผนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ส่งเสริม การคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมถึงการกำหนดการสอน สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชานำเสนอเนื้อหา

คณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสให้นักเรียนคิดเชิงวิเคราะห์ ใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้เพื่อเสริมความสนใจและการเรียนรู้ในคณิตศาสตร์ สร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์และการเรียนรู้เชิงกิจกรรม สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันและการอภิปรายความคิดระหว่างนักเรียน จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมด้านการนำเสนอเนื้อหา การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้ วิธีการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หากคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการเรียนรู้ทั้ง 2 แผนมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก นำไปใช้จริงกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยจำนวน 30 ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์หลักของการเรียนรู้หรือรายวิชาที่ต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับที่ต้องการวัดหรือสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ สร้างชุดข้อสอบที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้จำนวน 30 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อสอบปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หากค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบได้เท่ากับ 1 ทุกข้อแสดงว่าข้อสอบมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้ผู้วิจัยกำหนดกรอบการวัดทักษะของผู้เรียนออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ การแก้ปัญหา การอภิปรายความคิด การสร้างแบบจำลอง การวิเคราะห์ การสรุปและอภิปรายผล การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา สร้างแบบวัดทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้จำนวน 30 ข้อ โดยมีตัวอย่างดังนี้ การแก้ปัญหา: ข้อคำถาม: ผู้เรียนจะถูกให้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ต้องการการคิดวิเคราะห์ เช่น "ถ้าเราต้องการหาระยะทางระหว่างจุด 2 จุด สามารถทำได้อย่างไร" การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์และข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับข้อมูลเพื่อใช้แก้ปัญหา การอภิปรายความคิดเห็น ข้อคำถาม ผู้เรียนจะได้รับโจทย์ที่ต้องอภิปรายความคิดหรือสรุปผลคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น "อธิบายว่าทำไมถึงใช้สูตรนี้" การประเมินความสามารถในการอภิปรายความคิดทางคณิตศาสตร์ นำแบบวัดทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเกี่ยวกับประเด็นการตั้งคำถาม แนวทางการประเมิน ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผู้วิจัยกำหนดเป้าหมายของการวัดความพึงพอใจ และเกณฑ์ของความพึงพอใจ เช่น ความพึงพอใจต่อเนื้อหาคณิตศาสตร์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ,การใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้ ความพึงพอใจในการสื่อสารของครู, ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เกณฑ์การประเมินเป็นคะแนน ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย แปลความหมาย 4.51–5.00 เหมาะสมมากที่สุด 3.51–4.50 เหมาะสมมาก 2.51–3.50 เหมาะสมปานกลาง 1.51–2.50 เหมาะสมน้อย 1.00 –1.50 เหมาะสมน้อยที่สุด สร้างแบบวัดความพึงพอใจที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการวัด จำนวน 10 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตรวจสอบความเหมาะสมความสอดคล้องด้านตัวแปรที่ต้องการวัดกับข้อคำถาม ปรับปรุงแบบวัดความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทดสอบแบบวัดความพึงพอใจซ้ำเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม นำแบบวัดความพึงพอใจในการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินเพื่อปรับปรุงการสอนและการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษา รวบรวมข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2566 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า

เป็ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่แบบไม้อิสระต่อกัน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสังเคราะห์จากเอกสาร แล้วนำข้อมูลมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาวิจัย

วัตถุประสงค์ที่1 ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 7 ขั้น คือ การแสดงปัญหา การให้ข้อเสนอแนะ กิจกรรมกลุ่ม การใช้เทคโนโลยี กระตุ้นความสนใจ การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การให้คำแนะนำและติดตาม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้	ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 ขั้นแสดงปัญหา	ผู้สอนสร้างสถานการณ์หรือปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ต้องการการแก้ไขหรือการคิดโดยใช้ความคิดวิเคราะห์เช่น “AAA ต้องการสร้างสิ่งก่อสร้างที่มีรูปร่างหน้าตาแตกต่างจากคนอื่น AAA จะต้องทำอย่างไรบ้าง”
ขั้นที่ 2 ขั้นการให้ข้อเสนอแนะ	ผู้สอนกระตุ้นการคิดเชิงวิเคราะห์โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา และหลักการของการคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเช่น จากสถานการณ์“AAA ต้องการใช้ความรู้เรื่องเรขาคณิตวิเคราะห์มาช่วยเช่น ระยะทาง มุม”
ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมกลุ่ม	ผู้สอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยให้ผู้เรียนร่วมกันทำงานกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือโจทย์คณิตศาสตร์
ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้เทคโนโลยี	ผู้สอนแนะนำเทคโนโลยีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์เช่น ใช้โปรแกรมคณิตศาสตร์หรือแอปพลิเคชันคณิตศาสตร์ที่ช่วยในการแก้ปัญหา เช่น การใช้โปรแกรม GeoGebra , Wolfram alpha
ขั้นที่ 5 ขั้นกระตุ้นความสนใจ	ผู้สอนสร้างโจทย์คณิตศาสตร์ที่น่าสนใจและท้าทายผู้เรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจในการคิดเชิงวิเคราะห์และการเรียนรู้ เช่น โจทย์ “ต้องการวัดระยะทางระหว่างสองจุด A และ B บนพื้นราบ ผู้เรียนมีตลับเทปวัดที่สามารถใช้ในการวัดระยะทางและความชัน” โจทย์คือการหาระยะทางและความชันระหว่างจุด A และ B โดยใช้ตลับเทปวัดที่ให้มา

ขั้นที่ 6 ขั้นการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์	ผู้สอนแนะนำวิธีการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์และการอภิปรายความคิดให้กับผู้เรียนตามลำดับขั้นดังนี้ วางแผน ลงมือทำตามแผน คำนวณ อภิปรายและตอบคำถาม
ขั้นที่ 7 ขั้นการให้คำแนะนำและติดตาม	ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา, ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบจำลองหรือเส้นทางการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ เช่น "มีวิธีการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้นหรือไม่?" คำตอบคือ ใช้สูตรในการคำนวณ หรือการใช้โปรแกรมช่วยในการแก้ปัญหา

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสังเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย 7 ขั้น คือ 1) แสดงปัญหา 2) การให้ข้อเสนอแนะ 3) กิจกรรมกลุ่ม 4) การใช้เทคโนโลยี 5) กระตุ้นความสนใจ 6) การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ 7) การให้คำแนะนำและติดตาม

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 76.14/78.40 และความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2.1 ตารางที่ 2.2 และ ตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2 แสดงผลประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ตารางที่ 2.1 การหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายการ	ผลการสอบระหว่างเรียน				รวม	คะแนนสอบหลังเรียน
คะแนนเต็ม	10	10	12	12	44	30
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	10	10	12	12		
คะแนนรวม	48	48	48	48	1,608	1,129
คะแนนเฉลี่ย	333	423	405	447	33.50	23.52
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	6.94	8.81	8.44	9.31	76.14	78.40
E1/E2	76.14					78.40

จากตารางที่ 2.1 พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 76.14/78.40 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	% of Mean	t	Sig (one-tails)
หลังเรียน	48	30	23.02	1.68	76.74	2.15*	0.0186

จากตารางที่ 2.2 พบว่า คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.02 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.74 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนหลังเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	% of Mean	t	Sig (one-tails)
หลังเรียน	48	30	23.52	2.10	78.40	3.36*	0.0008

จากตารางที่ 2.3 พบว่า การทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.52 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.40 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.17	0.60	มาก
2. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน	3.71	0.74	มาก
3. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.90	0.78	มาก
4. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	3.98	0.81	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย	3.88	0.67	มาก
6. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการซักถามปัญหา	3.92	0.71	มาก

7. มีการใช้สื่ออย่างหลากหลายเพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.04	0.68	มาก
8. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการยอมรับความคิดเห็นของแต่ละบุคคล	3.85	0.82	มาก
9.บรรยากาศในการเรียน เน้นการอภิปรายและวิพากษ์เพื่อให้เกิดทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์	3.96	0.71	มาก
10. มีการแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งข้อมูลที่สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้	3.92	0.82	มาก
11. กิจกรรมการเรียนรู้มีการสอดแทรกประสบการณ์และอธิบายวิธีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	3.60	0.76	มาก
12. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตาม ความเหมาะสม	3.75	0.79	มาก
เฉลี่ย	3.89	0.45	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจของนักศึกษาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการใช้สื่ออย่างหลากหลายเพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและรายบุคคล

องค์ความรู้ใหม่จากการทำวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสังเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้น ดังแผนภาพ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์แบ่งออกเป็น 7 ชั้น ดังนี้ 1) แสดงปัญหา 2) การให้ข้อเสนอแนะ 3) กิจกรรมกลุ่ม 4) การใช้เทคโนโลยี 5) กระตุ้นความสนใจ 6) การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ 7) การให้คำแนะนำและติดตาม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปจัดทำเป็นรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด (กลัณญ เพชรภรณ์, 2566) ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ของโรเจอร์ (Rogers, 1969) ที่กล่าวว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดีหากอยู่ในสภาวะที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระ การจัดบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเต็มที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และการเรียนรู้จะเน้นกระบวนการเป็นสำคัญ จะทำให้การเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 76.14/78.40 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์สามารถกระตุ้นแนวความคิดของผู้เรียนได้ดี มีการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้ และผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ตามขั้นได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์มีความรอบคอบ มีเหตุผล ช่างสังเกตยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกระตุ้นและสร้างใจให้ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ ดังนั้นประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางคณิตศาสตร์จึงผ่านเกณฑ์ และ ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเรียนรู้อย่างจริงจัง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และฝึกแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ร่วมกันเป็นกลุ่มและรายบุคคลได้ร่วมคิดร่วมกันแก้ปัญหาตรวจสอบด้วยตนเอง ผู้สอนติดตามผลเพื่อสังเกตความก้าวหน้าของนักเรียนภายหลังการเรียน สอดคล้องกับ Annizar, A M, (2020) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาเพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่า ผู้เรียนสามารถเข้าใจและประยุกต์ใช้วิธีการสอนทางคณิตศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจปัญหาตามแนวทางวิธีการของตัวเองและสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ Anggoro, B.S, et.al. (2021) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์คณิตศาสตร์ผ่านการเรียนรู้แบบปลายเปิดและความตระหนักรู้ในตนเอง พบว่า วิธีการเรียนรู้ด้วยความตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับคณิตศาสตร์สามารถส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ Levin, L., & Verner, I. M. (2020) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนและทักษะทางคณิตศาสตร์ผ่านเทคโนโลยี พบว่า ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์คุณสมบัติทางเรขาคณิตได้ถูกต้องสอดคล้องกับบรูเนอร์ (Bruner, 1968) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีผลดีที่สุดคือการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (Discovery learning) วิธีการสอนที่บรูเนอร์เสนอแนะก็คือการสอนที่ให้นักเรียนได้ค้นพบด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในระดับมากที่สุด น่าจะเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ดังกล่าวสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจในคณิตศาสตร์ ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายและน่าสนใจทำให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้คณิตศาสตร์ในรูปแบบที่ น่าสนใจ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างความเข้าใจจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและสามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้อย่างมั่นใจและจะเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้มากขึ้น หรือเมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจเรื่องคณิตศาสตร์อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานและมีความสำเร็จในการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สร้างสรรค์ท้าทายอาจทำให้ผู้เรียนรู้คณิตศาสตร์เรียนรู้ได้อย่างมีความสุขสอดคล้องกับ Geisler, S., Rach, S., & Rolka, K. (2023) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและความสำเร็จต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับปริญญา พบว่า ถ้าผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แล้วจะส่งผลต่อความสำเร็จทางการเรียน หรือ การใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกสนานและการประยุกต์ในชีวิตประจำวันช่วยเพิ่มความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Skinner (1990) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนลงมือทำและใช้การเสริมแรงมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนเช่นกัน

สรุป

งานวิจัยนี้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่า ประสิทธิภาพเท่ากับ 76.14/78.40 รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ผ่านเกณฑ์และมีความความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะทางคณิตศาสตร์และเกิดความสนใจต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะสูงขึ้น

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 76.14/78.40 และ ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มีการออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่แตกต่างกันออกไป เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนมีทักษะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์มากยิ่งขึ้น

2.ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สำคัญ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้รายคณิตศาสตร์เนื้อหาอื่นๆ และควรให้ความสำคัญกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้เรื่องคณิตศาสตร์เชิงบูรณาการทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และแก้ปัญหาขั้นสูงโดยใช้คณิตศาสตร์ในการตัดสินใจ

เอกสารอ้างอิง

- กัลญญ เพชรภรณ์. (2566). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้. เอกสารประกอบการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.[Online]. แหล่งที่มา : <https://eledu.ssru.ac.th>. {12 ธันวาคม 2567}
- เฉลิมวุฒิ คำเมือง (2566). คณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 Mathematics in the 21st Century. [Online]. แหล่งที่มา : <https://math.bru.ac.th>. {2 ธันวาคม 2567}
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2563). ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน เลิกท่องจำความรู้มุ่งสู่การฝึกแก้ปัญหาด้วยตัวเอง. [Online]. แหล่งที่มา : <https://www.eef.or.th/tsqp>. {2 ธันวาคม 2567}
- ศศิมา สุขสว่าง. (2566). การพัฒนานวัตกรรมโดยใช้ Design Thinking. [Online]. แหล่งที่มา : <https://hcd-innovation.teachable.com/courses/author/290247>. {12 ธันวาคม 2567}
- สุวิจิตา จรุงเกียรติกุล. (2561). ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills). [Online]. แหล่งที่มา : <https://www.trueplookpanya.com/education/content/66054>. {12 ธันวาคม 2567}
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553) . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.พรบ.การศึกษาแห่งชาติ.
- Annizar, A. M., Lestari, A. C., Dalimarta, S., & Wulandari, Y. N. (2021, March). The process of student analytical thinking in understanding and applying lattice method to solve mathematical problem. Journal of Physics: Conference Series 1836(1), 012047.
- Bruner, J. S. (1968). Processes of cognitive growth: Infancy.
- Freeman, S., et al. (2014). Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. Proceedings of the national academy of sciences, 111(23), 8410-8415.

- Geisler, S., Rach, S., & Rolka, K. (2023). The relation between attitudes towards mathematics and dropout from university mathematics—the mediating role of satisfaction and achievement. *Educational Studies in Mathematics*, 112(2), 359-381.
- Levin, L., & Verner, I. M. (2020, April). Fostering students' analytical thinking and applied Mathematical skills through 3D design and printing. *IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON)*, 145-149.
- Rogers, C. R. (1969). *Freedom to Learn*. Columbus, Ohio: Charles E. Merri ll.
- Skinner, B. F. (1990). Can psychology be a science of mind. *American psychologist*, 45(11), 1206.
- Theobald, E. J., et al. (2020). Active learning narrows achievement gaps for underrepresented students in undergraduate science, technology, engineering, and math. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(12), 6476-6483.

การศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอ เดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

A STUDY OF THE USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY TO
ORGANIZE TEACHING AND LEARNING IN THE SUBJECT OF INTERNATIONAL MUSIC
FOR GRADE 6 STUDENTS AT WAT PA SAKAE SCHOOL. DOEM BANG NANG BUAT
DISTRICT SUPHANBURI PROVINCE

สุเมธ ไกรราช¹, วิฑูรย์ โคตรมณี², กานตยุต ตรีนุญธิ³
Sumet Gairat¹, Wittarit Khotmanee², Kantayut Trebooniti³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องการศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ช่องวีดิโอ ยูทูบ ในการเรียนการสอน รายวิชาดนตรีสากล ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีสากล โดยใช้ช่องวีดิโอ ยูทูบ ประกอบการเรียนการสอน โดยมีหน่วยย่อยของการเรียนรู้ ดังนี้ 1 การตั้งสายกีตาร์ 2 การนับจังหวะ 3 การจับคอร์ดกีตาร์ Em/C/G/D 4 การเล่นเพลง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก ตำบลป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน ผลการศึกษา พบว่า

(1) ผลของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ช่องวีดิโอ ยูทูบ ในการเรียนการสอน รายวิชาดนตรีสากล ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.20 / 89.50

(2) ความพึงพอใจในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีสากล โดยใช้ช่องวีดิโอ ยูทูบ ประกอบการเรียนการสอน โดยมีหน่วยย่อยของการเรียน เรื่องลำดับตามผลของคะแนนความพึงพอใจภาพรวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.59 อยู่ในระดับ ดีมากที่สุด

^{1,2,3} คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ / Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphanburi, Thailand.
Corresponding author, e-mail: kantayut1@yahoo.com Tel. 081-9781008

การศึกษานี้เน้นย้ำถึงศักยภาพของการผสมการใช้วิดีโอ YouTube ในการศึกษาด้านดนตรี เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะทางดนตรีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

คำสำคัญ : ช่องวิดีโอ YouTube, การจัดการเรียนรู้, การพัฒนาทักษะ

Abstract

Research Article: A Study on the Effects of Using Information and Communication Technology for Teaching General Music to Primary School Students, Objectives: (1) To develop a learning management approach using YouTube videos for teaching general music to Grade 6 students. (2) To examine students' satisfaction with learning and developing music skills using YouTube videos as supplementary teaching materials. The study focused on the following subtopics: 1. Guitar tuning 2. Counting rhythm 3. Playing guitar chords (Em, C, G, D) 4. Performing a song.

Population: The participants were 20 Grade 6 students from Wat Pa Sakae School, Pa Sakae Subdistrict, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province. Findings:

(1) The effectiveness of the learning management approach using YouTube videos for teaching general music to Grade 6 students was measured at 78.20/89.50.

(2) Student satisfaction with learning and skill development in general music, supported by YouTube videos, was very high. The overall satisfaction score had an average of 4.59, categorized as excellent.

This study highlights the potential of integrating YouTube videos into music education to enhance engagement, learning efficiency, and skill development among primary school students.

Keywords YouTube Video Channel, Learning Management, Skill Development

บทนำ

ดนตรีสากลเป็นวัฒนธรรมจากชาติตะวันตกมีแบบแผนเป็นที่ยอมรับทั่วโลก ในช่วงแรกดนตรีจะมีบทบาทกับศาสนาใช้บรรเลงในโบสถ์ต่อมาดนตรีสากลได้มีการพัฒนามาใช้ในชีวิตประจำวัน ในทุกเหตุการณ์ทุกช่วงชีวิตมนุษย์ ดนตรีสากลมีการใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ของคนไทยเนื่องมาจากคนไทยได้รับวัฒนธรรมดนตรีจากชาวต่างชาติที่เข้ามาร่วมอาศัยในประเทศไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ โดยเฉพาะศาสนาคริสต์โดยคนไทยได้เรียนรู้จากการจัดพิธีกรรมทางศาสนาของชาวต่างชาติโดยการนำดนตรีสากลและการขับร้องมาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในพิธีศักดิ์สิทธิ์การได้เรียนรู้และได้ร่วมพิธีนั้นเองทำให้สังคมไทยค่อย ๆ ซึมซับและซาบซึ้งในความสำคัญของดนตรีสากลที่มีต่อพิธีกรรมจนเกิดเป็นค่านิยมและวัฒนธรรมสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

“ชนใดไม่มีดนตรีกาลในสันดานเป็นคนชอบกลนัก” บทประพันธ์นี้อยู่ในเรื่อง “เวนิสวานิช” พระราชนิพนธ์แปลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 จาก “The Merchant of Venice” ของ William Shakespeare ดนตรีมิใช่มีเพื่อนำความสุข ความสุนทรีย์ในอารมณ์มาสู่ผู้เล่นและผู้ฟัง หรือทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ไพเราะเสน่หูกเท่านั้น ดนตรียังให้อะไรมากกว่าที่คิด หลายท่านคงได้ยินคำว่า “ดนตรีบำบัด” มาแล้ว

มีคำกล่าวว่า ดนตรีเป็น “mind medicine” ดนตรีใช้เป็นเครื่องมือในการรักษามานานหลายศตวรรษ ธรรมชาติของดนตรีที่ไร้พรมแดน มีได้หลากหลายรูปแบบทำให้เข้ากับคนได้อย่างไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติและศาสนา

ดนตรีช่วยในการรักษาปัญหาทางร่างกายและจิตใจ ไม่ว่าท่านจะฟังดนตรีประเภทใด ลูกทุ่งลูกกรุง หรือดนตรีคลาสสิก (classical music) ช่วยเพิ่มความมั่นใจและการกล้าแสดงออก เด็กที่มีปัญหาด้านการพูด อาจใช้ดนตรีกระตุ้นให้เด็กสามารถพูดและฟังได้ดีขึ้น ช่วยเด็กให้เรียนรู้ในการฝึกควบคุมอารมณ์ของตนเองช่วยให้เกิดจินตนาการและการฝึกคิดวิเคราะห์ พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวการทำงานสอดคล้องประสานกันของอวัยวะส่วนต่าง ๆ เช่น ตาและมือ และยังช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ การฝึกหัดเล่นดนตรีอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้เกิดระเบียบวินัย เกิดความความมานะพยายามและความอดทนซึ่งจะนำไปสู่ผลสำเร็จ คือสามารถเล่นดนตรีที่ต้องการได้

วิชาทฤษฎีดนตรีคือ การเขียนภาษาของดนตรีเพื่อใช้ในการสื่อสาร อธิบาย ให้นักดนตรีหรือผู้ที่ ไม่ใช่ นักดนตรี สามารถเข้าใจได้รวดเร็วและถูกต้อง (ณัชชา โสคติยานุรักษ์, 2543) วิชาทฤษฎีดนตรียังเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนวิชาที่เกี่ยวกับดนตรีนั้นสูง ทักษะดนตรี (Music skill) และวิชาด้านประวัติศาสตร์ และวรรณกรรม (History and literature) (Miller, 2005) การใช้กิจกรรมทางดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการฟังหรือเล่นดนตรี การร้องเพลง แต่งเพลง เพื่อบำบัดความเจ็บป่วย ฟันฟูสภาพร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา ดนตรีบำบัดมักใช้ในโรงพยาบาลศูนย์ ฟันฟูสมรรถภาพ โรงเรียน สถานเลี้ยงดู หรือแม้กระทั่งในที่พักอาศัยผู้อ่านคงเคยไปโรงพยาบาลบางแห่ง โดยเฉพาะโรงพยาบาลของรัฐซึ่งมีผู้ไป

การศึกษาค้นคว้าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดการเรียนการสอนเล่นกีตาร์โปร่ง มือใหม่เข้าใจง่ายเรื่องสอนเล่นกีตาร์โปร่ง มือใหม่เข้าใจง่าย 1 การตั้งสายกีตาร์ 2 จังหวะนับง่าย ๆ 3 คอร์ดกีตาร์ง่าย Em/C/G/D 4 เล่นกับเพลงในช่องวีดีโอยูทูบ ในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก

ผู้วิจัยมีเจตนา เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านดนตรีสากล เพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีสากล อย่างถูกต้องและเข้าใจง่าย ครูผู้สอนจัดทำสื่อการสอนเป็นคลิปวีดีโอ ลงบนสื่อออนไลน์ ช่องวีดีโอยูทูบ เพื่ออำนวยความสะดวกและทบทวนของเด็กนักเรียนที่เรียนแล้ว นักเรียนสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีที่เลือกได้อย่างชำนาญ นักเรียนดนตรีมีสมาธิมากขึ้น เมื่อปฏิบัติรวมวงดนตรีกับสมาชิกในวงดนตรีสากลในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ช่องวีดีโอยูทูบในการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีสากล ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีสากล โดยใช้ช่องวีดีโอ ยูทูบ ประกอบการเรียนการสอน โดยมีหน่วยย่อยของการเรียนรู้ ดังนี้ 1 การตั้งสายกีตาร์ 2 การนับจังหวะ 3 การจับคอร์ดกีตาร์ Em/C/G/D 4 การเล่นเพลง

แนวคิดและทฤษฎีการวิจัย

1. การเรียนรู้พฤติกรรมนิยม (Behaviorism) คือ การเรียนรู้ที่สามารถทำได้เมื่อมีการตอบสนองที่เหมาะสม องค์ประกอบที่สำคัญคือ สิ่งที่มากระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง เช่น การเสริมแรงต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรม การเรียนรู้ (Winn, 1990)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ คือ สิ่งเร้าต่างๆ ทั้งทางชีวภาพและอารมณ์ เช่น แรงจูงใจ เช่น ความตื่นเต้น ความกลัว ความโกรธ ความรัก และความต้องการสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิต

เช่น อาหารและความหิว ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ นั้น ๆ ออกมา (Schunk, 1991)

4. การถ่ายโอนหรือถ่ายโยงความรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร การถ่ายโอนความรู้เกิดขึ้นได้จากการที่เราใช้ความรู้ในรูปแบบใหม่หรือสถานการณ์ เช่นเดียวกันกับ

วิธีการเรียนรู้ก่อนที่จะสะท้อนออกมาและมีผลต่อการเรียนรู้ใหม่ในพฤติกรรมการเรียนรู้ทฤษฎีการถ่ายโอนเป็นผลมาจากลักษณะทั่วไปสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันช่วยให้พฤติกรรมในการถ่ายโอนข้ามองค์ประกอบทั่วไป ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่ได้เรียนรู้ที่จะยอมรับและแยกประเภทต้นเอลม์ (Elm trees) แสดงให้เห็นถึงการถ่ายโอน เมื่อเขาจัดประเภทต้นเมเปิ้ลโดยใช้กระบวนการเดียวกัน ความคล้ายคลึงกันระหว่างต้นเอลม์และต้นเมเปิ้ลจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดหมวดหมู่ (Schunk, 1991)

6. แนวทาง/กิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะอย่างไรกิจกรรมการเรียนรู้ของพฤติกรรมนิยมเป็นการผลิตผลลัพธ์ที่มีความน่าติดตามและวัดผลได้ในผู้เรียน(วัตถุประสงค์ของพฤติกรรม,วิเคราะห์งาน, การเรียนรู้จากขั้นตอนในช่วงต้นก่อนที่จะเพิ่มความซับซ้อนของการทำงานที่มีระดับความซับซ้อน มากขึ้น ควรใช้การเสริมแรงที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน (ผลตอบแทนที่จับต้องได้และข้อเสนอแนะข้อมูล) การให้ความหมาย การสร้างและปฏิบัติเพื่อให้แน่ใจว่าการตอบสนองต่อการกระตุ้น

ทฤษฎีวิธีการสอน

ความหมายและการใช้ “วิธีการสอน” “กลยุทธ์การสอน” และ “เทคนิคการสอน” ที่บางครั้งอาจมีการใช้ที่คล้ายคลึงกันจนไม่สามารถบอกถึงคำจำกัดความที่ชัดเจนของแต่ละคำได้ จากการค้นคว้าพบว่าตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำเหล่านี้ดังนี้

วิธีการ หมายถึง วิธีปฏิบัติตามหลักการขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่ต้องใช้กลอุบายต่างๆ และเล่ห์เหลี่ยมในการต่อสู้

เทคนิค หมายถึง ศิลปะหรือกลวิธีเฉพาะวิชานั้นๆ

ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายวิธีและสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม การสอนแบบบรรยายอย่างเดียวไม่เพียงพอ ครูผู้สอนต้องใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

วิดีโอยูทูป

YouTube เติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ และได้รับความนิยมอย่างมาก โดยเฉพาะจากการบอกเล่าปากต่อปากที่ช่วยให้การเติบโตของ YouTube เป็นไปอย่างรวดเร็ว การที่ YouTube ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายเกิดขึ้นเมื่อมีการนำวิดีโอ "Lazy Sunday" จากรายการ Saturday Night Live มาเผยแพร่บนเว็บไซต์ ซึ่งต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ 2006 สถานีโทรทัศน์เอ็นบีซี (NBC) ได้เรียกร้องให้ YouTube นำคลิปวิดีโอที่มีลิขสิทธิ์ออกจากเว็บไซต์ YouTube มีนโยบายไม่แสดงคลิปที่ละเมิดลิขสิทธิ์ ทำให้ต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม กรณีพิพาทกับ NBC ทำให้ YouTube เป็นข่าวและได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น

เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2006 Google ได้ตัดสินใจเข้าซื้อ YouTube ด้วยมูลค่า 1,650 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนหุ้น แม้จะถูกซื้อกิจการ แต่ YouTube ยังคงดำเนินกิจกรรมของบริษัทไป

ตามปกติและเป็นอิสระจากการควบคุมของ Google การรวมตัวของสองบริษัทนี้มุ่งเน้นที่การเพิ่มประสบการณ์ที่ดีและเข้าใจได้มากขึ้นสำหรับผู้ที่ใช้ที่สนใจในการอัปโหลด การดูวิดีโอ และการแชร์วิดีโอ รวมถึงการนำเสนอโอกาสใหม่ ๆ สำหรับเจ้าของเนื้อหามืออาชีพ

YouTube เป็นเว็บไซต์แลกเปลี่ยนวิดีโอที่มีชื่อเสียง (www.youtube.com) โดยผู้ใช้สามารถอัปโหลดวิดีโอ ดูวิดีโอที่มีอยู่ และแบ่งปันวิดีโอเหล่านี้ให้ผู้อื่นดูได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย YouTube มีเนื้อหาหลากหลายรวมถึงคลิปภาพยนตร์สั้น ๆ คลิปจากรายการโทรทัศน์ มิวสิกวิดีโอ และวิดีโอบล็อกกิ้ง (การสร้างบล็อกโดยมีวิดีโอเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะวิดีโอที่ถ่ายโดยมือสมัครเล่น) วิดีโอที่เผยแพร่อยู่บน YouTube ส่วนใหญ่เป็นไฟล์คลิปสั้นๆ ประมาณ 1-10 นาที ถ่ายทำโดยประชาชนทั่วไป และอัปโหลดขึ้นเว็บไซต์ โดยมีการแบ่งประเภทและจัดอันดับคลิป เช่น ไฟล์ล่าสุด ไฟล์ที่มีผู้ชมมากที่สุด ไฟล์ที่ได้รับการโหวตมากที่สุด เป็นต้น

YouTube ให้บริการวิดีโอผ่านอินเทอร์เน็ตโดยมียอดผู้ชมวิดีโอทะลุหลัก 100 ล้านครั้งต่อวัน หรือคิดเป็นราว 29 เปอร์เซ็นต์ของยอดการเปิดดูคลิปวิดีโอทั้งหมดในสหรัฐฯ ในแต่ละเดือนมีผู้อัปโหลดวิดีโอขึ้นเว็บกว่า 65,000 เรื่อง สถิติจาก Nielsen/NetRatings ซึ่งเป็นผู้นำวิจัยการตลาดและสื่ออินเทอร์เน็ตระดับโลกระบุว่า ปัจจุบัน YouTube มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเดือนละ 20 ล้านคน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประพจน์ สมรรถโท, วรภัทร์ อิงคโรจน์ฤทธิ์ (2563) อิทธิพลของดนตรีพื้นหลังที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึก และความคิดสร้างสรรค์ กรณีศึกษา: สภาพแวดล้อมแบบพื้นที่ทำงานร่วมกันสาธิตศาสตร์ ฉบับที่ 4/2563. 1015-1016

วรรณวุฒิ วรรณารุณ (2563) ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคโด ที่มีต่อทักษะทางดนตรี ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปริญญาณิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เผ่าไท ผคุณสินธ (2563) การศึกษาความต้องการดนตรีสมัยนิยมของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

- การจัดการเรียนรู้โดยใช้คลิปจากช่องยูทูบ

ตัวแปรตาม

- ประสิทธิภาพการเรียนรู้ จากช่องวิดีโอยูทูบ
- ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในครั้งนี้ กลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนวัดด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเล่นลูกสองมือล่างในกีฬาวอลเลย์บอล มีทั้งหมด 4 โมดูล 8 ชั่วโมง ดังนี้
1) การตั้งสายกีตาร์ จำนวน 2 ชั่วโมง 2) การนับจังหวะ จำนวน 2 ชั่วโมง 3) การจับคอร์ดกีตาร์ Em/C/G/D จำนวน 2 ชั่วโมง 4) การเล่นเพลง จำนวน 2 ชั่วโมง เป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือพร้อมให้คำแนะนำ ภาพรวมของคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเล่นลูกสองมือล่างในกีฬาวอลเลย์บอล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. วีดีโอ ยูทูบ มีทั้งหมด 4 โมดูล โมดูลที่ 1 การตั้งสายกีตาร์ โมดูลที่ 2 การตั้งสายกีตาร์ โมดูลที่ 3 การจับคอร์ดกีตาร์ Em/C/G/D โมดูลที่ 4 การเล่นเพลง รวมทั้ง 8 สัปดาห์

3. แบบฝึกทักษะ มีทั้งหมด 4 แบบฝึกทักษะ ดังนี้ แบบฝึกที่ 1 การตั้งสายกีตาร์ แบบฝึกที่ 2 การตั้งสายกีตาร์ แบบฝึกที่ 3 การจับคอร์ดกีตาร์ Em/C/G/D แบบฝึกที่ 4 การเล่นเพลง

4. แบบทดสอบมีทั้งหมด 2 ชุด คือ 1) แบบทดสอบก่อนเรียน 2) แบบทดสอบหลังเรียน มีระดับคะแนน 5 ระดับ คือ 5 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด 4 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก 3 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง 2 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย และ 1 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด เป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือพร้อมให้คำแนะนำ คะแนนแบบทดสอบการปฏิบัติทักษะภาพรวมของคุณภาพแบบทดสอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วย วีดีโอ ยูทูบ ในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

ผลการทดสอบจากแบบทดสอบระหว่างเรียน (E_1)

การทดสอบ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ประสิทธิภาพ
โมดูลที่ 1	20	5	3.40	1.05	68.00
โมดูลที่ 2	20	5	4.30	0.66	86.00
โมดูลที่ 3	20	5	3.90	0.72	78.00
โมดูลที่ 4	20	5	4.05	0.69	81.00
รวม	20	20	3.91	0.36	78.20

ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยชุดสื่อการเรียนรู้ (E₂)

การทดสอบ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประสิทธิภาพ
ผลสัมฤทธิ์หลังเรียน	20	20	17.90	0.38	89.50

ตอนที่1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ผลปรากฏว่า ประสิทธิภาพ ในการเรียนมีค่าเท่ากับ 78.20 / 89.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียน

การทดสอบ	จำนวน (คน)	คะแนน/คน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลค่า
โมดูลที่ 1	20	20	4.36	0.43	มาก
โมดูลที่ 2	20	20	4.52	0.66	มากที่สุด
โมดูลที่ 3	20	20	4.64	0.47	มากที่สุด
โมดูลที่ 4	20	20	4.86	0.62	มากที่สุด
รวม	20	20	4.59	0.54	มากที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอน ในเรียน ในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้ โดยหาค่าเฉลี่ย เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ มี 5 ระดับ ตามเกณฑ์

คะแนน 4.5- 5.0 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4.0- 4.4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3.5- 3.9 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 3.0- 3.4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 2.5- 2.9 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จากการพัฒนาบทเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีผ่านระบบวิดีโอยูทูป พบว่าชุดสื่อการสอนออนไลน์ในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การสอนเล่นกีตาร์โปร่ง มือใหม่เข้าใจง่าย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.20 / 89.50

2. จากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอน รายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ภาพรวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 4.59 อยู่ในระดับ ดีมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ เป็นราย โมดูล พบว่า โมดูลที่ 1 การตั้งสายกีตาร์ มีค่าเฉลี่ย 4.36 อยู่ในระดับ ดีมาก โมดูลที่ 2 การตั้ง

สายกีตาร์ ค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในระดับ ดีมากที่สุด โมดูลที่ 3 การจับคอร์คกีตาร์ Em/C/G/D ค่าเฉลี่ย 4.64 อยู่ในระดับ ดีมากที่สุด โมดูลที่ 4 การเล่นเพลง ค่าเฉลี่ย 4.86 อยู่ในระดับ ดีมากที่สุด

จะเห็นว่า ค่าประสิทธิภาพของสื่อการสอน ยูทูปมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียน มีความรู้มากขึ้นและค่าความพึงพอใจจะพบว่า โมดูล ที่ 4 นักเรียนมีค่าความพึงพอใจ มากที่สุด จากการสังเกตจะพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจกับการเล่นเพลงอย่างมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการพัฒนาบทเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีผ่านระบบวีดีโอยูทูป พบว่าชุดสื่อการสอนออนไลน์ในรายวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การสอนเล่นกีตาร์โปร่ง มือใหม่เข้าใจง่าย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.20 / 89.50 ซึ่งสอดคล้องกับ ชีรนนท์ ศรีวิทัศน์, กัญญภัทร นิธิสุวรรณกุล, ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ (2563) และ จากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าสะแก มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอน เรื่องสอนกีตาร์โปร่ง มือใหม่เข้าใจง่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดการเรียนการสอนเป็นเทคนิคหรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาได้ด้วยตนเอง หากไม่เข้าใจนักเรียนสามารถกลับไปทบทวนและฝึกปฏิบัติตามควบคู่ไปกับการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี จึงทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อรูปแบบการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชานนท์ คำสนธิ (2565) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาชุดสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์รายวิชาทฤษฎีดนตรีสากล 2 สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์รายวิชาทฤษฎีดนตรีสากล 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเรียนเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเรียนทางด้านทฤษฎีดนตรีสากลได้เช่นกัน และสอดคล้อง อัครเทพ อัครเดช (2563) ซึ่งได้ทำการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเรื่อง เครื่องดนตรีสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเรื่อง เครื่องดนตรีสากลอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูให้มีการสร้างและพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้นเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

1.2 ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งหากครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาศาภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อ ๆ สารในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2.2 ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัย และนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- Miller, J. (2005). Most of ESL students have trouble with the articles. *International Education Journal*. 5(5), 80 – 88.
- Schunk, D. H. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26 (3-4), 207–231.
- William Winn. (1990). Some Implications of Cognitive Theory for Instructional Design. *Instructional Science. An International Journal of the Learning Sciences*. 9(1), 53-69.
- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2543). ทฤษฎีดนตรี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรนนท์ ศรีวิทัศน์, กัญณภัทร นิธิสุวรรณากุล, ปิยลักษณ์ อัครรัตน์. (2563). การจัดการเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ร่วมกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง และพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. 11(2), 221-233.
- ประพจน์ สมรรถโท, วรภัทร์ อิงค์โรจน์ฤทธิ์. (2563). อิทธิพลของดนตรีพื้นหลังที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก และความคิดสร้างสรรค์ กรณีศึกษา: สภาพแวดล้อมแบบพื้นที่ทำงานร่วมกัน. *วารสารสาระศาสตร์ ฉบับที่ 4/2563*. 1015-1016.
- เผ่าไท ผดุงสินธ. (2563). การศึกษาความต้องการดนตรีสมัยนิยมของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- วรรณวุฒิ วรรณารุณ. (2563). ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคโคที่มีต่อทักษะทางดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *ปริญญาานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- อัครเทพ อัครเดช. (2563). การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเรื่อง เครื่องดนตรีสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาศิลปศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.

การบูรณาการจิตวิทยาการปรึกษาตามหลักพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาตะวันตก

INTEGRATION OF COUNSELING PSYCHOLOGY BASED ON BUDDHIST PRINCIPLES AND WESTERN PSYCHOLOGY

วิเชียร นามการ¹, กุลพิสิฐ ขวาทไทย²

Vichian Namgan¹, Kulphisit Khwathai²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการจิตวิทยาการปรึกษาตามหลักพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาตะวันตก จากการศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาแบบบูรณาการโดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาผสมผสานจิตวิทยาตะวันตกมี 9 ขั้นตอน คือ 1. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ 2. ทักษะการถาม 3. ทักษะการรับฟัง 4. การติดตามเรื่องราว 5. การสะท้อนความรู้สึก 6. การสรุปเรื่องราวและสรุปความ 7. การให้ข้อมูลและคำแนะนำ 8. การชี้ผลที่ตามมา และ 9. การให้กำลังใจ เป็นการให้การปรึกษาทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม พบว่าทั้งสองรูปแบบมีวัตถุประสงค์ในการทำงานเหมือนกัน 2 มิติ คือ 1) มิติการพัฒนาความเจริญงอกงามของบุคคล (personal growth) เป็นมิติที่ขยายโลกทัศน์ของผู้รับบริการให้กว้างมากขึ้นและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโลกและชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติที่กล่าวไว้ในหลักธรรมทางพุทธศาสนา และ 2) มิติการแก้ปัญหา (problem solving) เป็นมิติการทำงานกับปัญหาที่เป็นประเด็นค้างอยู่ในจิตใจของผู้รับบริการ จนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อปัญหาและจัดการกับปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับความเป็นจริงของโลกและชีวิต

คำสำคัญ : การบูรณาการ, จิตวิทยาการปรึกษา, จิตวิทยาตะวันตก

Abstract

This academic article aims to study the integration of counseling psychology based on Buddhist principles and Western psychology. From the study, it was found that the integrated counseling approach using Buddhist principles combined with Western psychology consists of 9 steps: 1. Building rapport skills 2. Questioning skills 3. Listening skills 4. Story tracking 5. Reflecting feelings 6. Summarizing stories and key points 7. Providing information and advice 8. Highlighting potential consequences 9. Offering encouragement. This integrated counseling approach is applied both in individual and group settings. It was found that both formats share the same objectives, which are divided into two dimensions: 1) Personal growth: This dimension expands the worldview of clients, fostering a broader perspective and a correct

^{1,2}นักวิชาการอิสระ / Independent Academic

Corresponding Author, e-mail: dr.vichian2503@gmail.com เบอร์โทร 083 5176674

understanding of the world and life in alignment with the natural principles outlined in Buddhist teachings. 2) Problem solving: This dimension addresses unresolved issues in the clients' minds, helping them develop a correct understanding of their problems and enabling them to manage these issues appropriately and realistically, in harmony with the nature of the world and life.

Keywords: Integration, Counseling psychology, Western psychology

บทนำ

การบูรณาการจิตวิทยาการศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาตะวันตก เป็นการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่ผสมผสานและสังเคราะห์ระหว่างองค์ความรู้ทฤษฎีจิตวิทยาตะวันตกเข้ากับหลักธรรมทางพุทธศาสนาของโลกตะวันออก โดย รศ. ดร.โสรัช โพธิ์แก้วน เป็นผู้ริเริ่มพัฒนาและวางรากฐาน เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจนตกผลึกเป็นการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแนวพุทธที่มีหลักพุทธธรรมเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการทำงาน การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวพุทธ แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือแบบรายบุคคล และแบบกลุ่ม หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กลุ่มจิตวิทยาพัฒนาการและการปรึกษาแนวพุทธ ทั้งสองรูปแบบมีวัตถุประสงค์ในการทำงานเหมือนกัน จำแนกออกเป็น 2 มิติ คือ มิติการพัฒนาความเจริญงอกงามของบุคคล (personal growth) และมิติการแก้ปัญหา (problem solving) มิติการพัฒนาความเจริญงอกงามของบุคคล เป็นมิติที่ขยายโลกทัศน์ของผู้รับบริการให้กว้างมากขึ้นและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโลกและชีวิต สอดคล้องกับหลักของธรรมชาติที่กล่าวไว้ในหลักธรรมทางพุทธ ศาสนา ส่วนมิติการแก้ปัญหามิเป็นการทำงานกับปัญหาที่เป็นประเด็นค้างอยู่ในจิตใจของผู้รับบริการ จนเกิด ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อปัญหา และจัดการกับปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความเป็นจริงของโลกและชีวิต จิตวิทยาการศึกษาเป็นสาขาหนึ่งของจิตวิทยาได้รับความสนใจและศึกษามาตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งในซีกโลกตะวันออกและตะวันตก โดยเริ่มต้นจากปรัชญามาสู่ความเป็นวิทยาศาสตร์

ปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาศาสตร์ทางจิตวิทยาในแนวทางวิทยาศาสตร์นั้น ทางซีกโลกตะวันตกพัฒนาไปได้มากที่สุด และเนื่องจากวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั้น เน้นปัจจัยที่วัดได้ พิสูจน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงเป็นเหตุให้การศึกษาของนักจิตวิทยาในซีกโลกตะวันตกใส่ใจปัจจัยทางจิตลดลง และไปมุ่งทางสรีระศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะด้านประสาทวิทยาพฤติกรรม (Behavioral Neuroscience) ขณะที่นักจิตวิทยาในซีกโลกตะวันออกยังคงให้ความสนใจกับปัจจัยทางด้านจิตอยู่ หากแต่จุดอ่อนคือขาดการศึกษาอย่างเป็นระบบและไม่ให้ความสำคัญกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากนัก ความแตกต่างระหว่างจิตวิทยาตะวันตกกับพระพุทธศาสนา ศาสนาพุทธกับจิตวิทยา (Buddhism and psychology) เหลื่อมกันทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติในศตวรรษที่ผ่านมา โดยมีความเกี่ยวข้องกันหลัก ๆ 4 อย่าง คือ ปรากฏการณ์วิทยาเชิงพรรณนา (Descriptive phenomenology) นักวิชาการตะวันตกได้พบในคำสอนของพระพุทธเจ้า ความรู้ในเรื่องจิตวิทยาเชิงปรากฏการณ์ (phenomenological psychology) ซึ่งเป็นการตรวจสอบจิตใจของตัวเองอย่างละเอียดโดยเฉพาะจากพระอภิธรรม

ความหมายของจิตบำบัด นักจิตวิทยามนุษยนิยมได้เริ่มใช้แนวคิดไม่แบ่งเป็นสอง (nondualism) และประสบการณ์รู้ความจริงของธรรมชาติ โดยเป็นเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงตนเอง การพ้นจากโรค และของชีวิต มีการเผยแพร่วิธีปฏิบัติที่แสดงความเชื่อมต่อกันเช่นนี้ในปี 2536 การใช้ในการรักษา ผู้บำบัดรักษาทาง

สุขภาพจิตในปัจจุบันพบว่า การปฏิบัติของศาสนาพุทธ (เช่น การเจริญสติ) สามารถบำบัดปัญหาต่าง ๆ ได้ อย่างมีหลักฐานจิตวิทยาหรือเรื่องราวจิตวิญญาณยอคนิยม (ของโลกระทวันต) จิตวิทยาได้กลายเป็นเรื่องนิยม แล้วสมกับเรื่องราวจิตวิญญาณจนกลายเป็นความเชื่อสมัยใหม่ที่เรียกในโลกระทวันตกว่านิวเอจ (New Age) แนวคิดพุทธต่างๆ เป็นส่วนผสมที่สำคัญของความเชื่อนี้

เมื่อพูดในแง่นี้ก็เลยโยไปหาเรื่องความเหมือนและความแตกต่างระหว่างจิตวิทยาในพระพุทธศาสนา กับจิตวิทยาแบบตะวันตก ซึ่งแม้จะพูดในเชิงความสัมพันธ์ก็ควรจะมองความแตกต่างไว้ด้วย เพราะการที่จะ เข้าใจความสัมพันธ์ได้ชัดเจน โดยมองเห็นภาพที่กระจ่างจะต้องอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับความต่างนั้นบ้าง ไม่มากก็น้อยจิตวิทยาตะวันตกนั้น ในประวัติศาสตร์ของเขาตามที่ได้เจริญพัฒนาขึ้นมาโดยมากก็จะอยู่ใน ขอบเขตของการเน้นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของคนป่วยทางจิตโดยเฉพาะคนบ้า คนเสียสติและคนที่มีความ วิปริตทางจิตในแบบต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของจิตวิทยาตะวันตก และเป็นแกนสำคัญของการพัฒนา ทางจิตวิทยา หมายความว่า จากการพยายามแก้ปัญหาของคนป่วยทางจิตเหล่านั้น ก็ได้มีการศึกษาเพื่อให้เกิด ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตใจของมนุษย์แล้วจึงพัฒนาเป็นทฤษฎีขึ้นมา โดยที่การพัฒนาทฤษฎีนั้นก็มุ่งเพื่อ แก้ปัญหาทางด้านจิตใจของคนป่วยเหล่านั้นเป็นสำคัญ แล้วต่อมาจึงมีการใช้จิตวิทยาในทางบวกด้วย ที่ว่า ใน ทางบวกนั้น ก็อย่างเช่นเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาเกี่ยวกับแรงจูงใจและความรู้ต่าง ๆ ที่ นำมาใช้ในทางการศึกษา แต่มีการใช้ในด้านหนึ่งที่คนทั่วไปมักเข้าใจ เมื่อพูดถึงคำว่า “จิตวิทยา” ซึ่งสัมพันธ์กับ ค่านิยมในยุคอุตสาหกรรม และแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาของจิตวิทยาตะวันตกนั้น ได้ประสานเข้ากับค่านิยม ในยุคอุตสาหกรรม ทำให้คนทั่วไปมองจิตวิทยาเด่นไปในเรื่องของการนำมาเป็นอุบายหรือใช้ประโยชน์ในการ จัดการกับผู้อื่นเพื่อสนองความต้องการของตน ยกตัวอย่าง เวลาพูดว่า คนนี้มีจิตวิทยาดี ก็จะมองในความหมาย ว่า เขาสามารถปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างได้ผล ในการที่จะแสวงหาผลประโยชน์ของตนเอง ทำจุดหมายของตนใน การอยู่ในยุคแสวงหาวัตถุนี้นี้ได้ผลดียิ่งขึ้น จึงกลายเป็นการจัดการกับผู้อื่นเพื่อให้เป็นไปตามความปรารถนา ของตนเอง อย่างที่เรานิยามกันว่า คนนี้มีจิตวิทยาดี คนนั้นมีจิตวิทยาดีนี้ ตามความหมายของตะวันตกมักจะ มองกันในแง่ของการที่ว่าจะนำความรู้ เกี่ยวกับจิตใจมาใช้ในการที่จะทำจุดหมายของตนให้สำเร็จ ความมุ่ง หมายนั้นอาจจะมีความมุ่งหมายที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ แต่ในยุคอุตสาหกรรมนั้น ค่านิยมเป็นไปในทางที่ว่าจะ แสวงหาความร่ำรวยพร้อมทางวัตถุ คือ ลาภผล เกียรติยศ ชื่อเสียงให้กับตนเอง ฉะนั้น การมองถึงการใช้จิตวิทยา มาสนองจุดหมายของตนเอง ก็เลยเป็นไปในแง่ของการแสวงหาลาภยศและการบำรุงบำเรอตนด้วยประการ ต่างๆ ซึ่งเป็นไปในเรื่องของการสนองความต้องการในทางที่เห็นแก่ตัวของตนเอง อันนี้ก็เป็นแง่หนึ่งที่ควร จะ สนใจเกี่ยวกับจิตวิทยาตะวันตกที่ได้พัฒนามาครั้งมาถึงปัจจุบันนี้ จิตวิทยาตะวันตกได้มาเผชิญกับปัญหาของ ยุคอุตสาหกรรม แนวโน้มก็จึงต้องเปลี่ยนไป คือเปลี่ยนจากการช่วยสนองความปรารถนาตาม ค่านิยมของยุค อุตสาหกรรม มาเป็นการหาทางช่วยแก้ปัญหาของมนุษย์ที่ประสบปัญหาจากการแสวงหาในยุค อุตสาหกรรม หรือตามค่านิยมในยุคเทคโนโลยีที่เป็นมาตั้งแต่สมัยก่อนโน้น สืบเนื่องเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ความหมายของการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยา

สมาคมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอเมริกัน (American Counseling Association, 2020) ได้ให้คำ จำกัดความของการให้การปรึกษาว่า เป็นการประยุกต์ใช้หลักการทางจิตวิทยา และการพัฒนามนุษย์ผ่านทาง กระบวนการทางความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม โดยมุ่งเน้นให้บุคคลมีการเติบโตองกามสมบูรณ์ตามแบบ ของแต่ละบุคคล การให้การปรึกษาด้านจิตวิทยาจึงเป็นการช่วยให้ผู้มาปรึกษาได้ใช้ความสามารถและศักยภาพ ของตนอย่างเต็มที่ในการทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ผ่านการปรึกษาผู้ให้การปรึกษามีความรู้ ความสามารถในด้านจิตวิทยาการปรึกษา อาภา จันทรสกุล (2535) ให้ความหมายไว้ว่า การปรึกษาเป็น

กระบวนการที่ผู้ให้การศึกษาให้ความช่วยเหลือผู้ที่มารับการศึกษาภายใต้สัมพันธภาพที่ดี ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อม และปัญหาที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ดีขึ้น ผู้ให้การศึกษาใช้เทคนิคและวิธีการทางจิตวิทยาช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีโอกาสสำรวจ ความรู้สึก ค่านิยม ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง เพื่อนำไปสู่ทักษะในการแก้ปัญหาและตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ปัญหาและเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม จิน แบรี (2549) ให้ความหมายว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาหมายถึง กระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การศึกษากับผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้การศึกษาให้ความช่วยเหลือปัญหาทางด้านจิตใจของผู้รับการปรึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักการแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้อำนวยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักในประสบการณ์ของตน ผ่านการสนทนาระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับการปรึกษา โดยให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจตนเองในรอบด้านเพื่อให้รู้จัก เข้าใจและการยอมรับตนเองในสิ่งที่ปัญหาตามความเป็นจริงได้มากขึ้นและสามารถแสวงหาแนวทางและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองและผ่านพ้นอุปสรรคช่วงวิกฤตของชีวิตไปได้

วรารณา โสมะนันท์ (2561) อธิบายการศึกษาทางจิตวิทยา คือ กระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยอาศัยการสื่อสารแบบสองทางระหว่างบุคคลหนึ่งในฐานะผู้ให้การศึกษาที่มีหน้าที่ใช้อำนวยให้อีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้รับการปรึกษาได้สำรวจทำความเข้าใจถึงสิ่งที่ปัญหา และสามารถทำให้ผู้รับการปรึกษาแสวงหาทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจสิ่งแวดล้อมจนสามารถตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนปรับปรุงความสามารถในการพัฒนาตนเอง Aldridge (2014) สรุปความหมายของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาว่า เป็นคำที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ที่ช่วยเหลือคนคนหนึ่ง คือ ผู้รับการปรึกษา ซึ่งมีปัญหาบางอย่างที่เขาหรือเธอไม่สามารถจัดการด้วยลำพังได้ ผู้รับการปรึกษาเข้าพบผู้ให้การศึกษา เพื่อขอความช่วยเหลือในความสัมพันธ์ที่เป็นความลับอย่างเป็นทางการวัตถุประสงค์ของความสัมพัธ์นี้คือเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาจัดการหรือจัดการกับปัญหาของตนได้ดีขึ้น กล่าวโดยสรุปจิตวิทยาการศึกษาหมายถึง กระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ภายใต้สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้การศึกษากับผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้การศึกษาให้ความช่วยเหลือปัญหาทางด้านจิตใจของผู้รับการปรึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้อำนวยให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจทำความเข้าใจถึงสิ่งที่ปัญหา และสามารถแสวงหาทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจสิ่งแวดล้อม นำไปสู่ทักษะในการแก้ปัญหาและตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ปัญหาและ มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม

จุดมุ่งหมายของการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยา

หลักธรรมเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายหมายถึงจะสอนให้บุคคลเข้าใจสาเหตุของปัญหา รู้วิธีการแก้ไขปัญหาด้วยเทคนิค และความสามารถในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นหากนักศึกษามีปัญหาทุกข์ใจหรือแก้ปัญหาบางอย่างไม่ได้ อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องตระหนักเสมอว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คือช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้และรู้จักเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น ผู้ที่ให้คำปรึกษาต้องฝึกการพัฒนาจิต ตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การมีสติในการใช้ข้อมูลทางสติปัญญาทางธรรมในความจำ ทำการรู้เห็นและควบคุมความคิดให้เป็นไปตามหลักธรรมจึงมีประโยชน์อย่างมาก ทั้งด้านการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต หลักพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญกับทุกเพศ ทุกวัย จิตวิทยาการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธจึงเป็นการศึกษาธรรมชาติของจิตใจ การวิเคราะห์จิตใจอย่างละเอียด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษาหรือบุคคลทั่วไปสามารถจัดการกับชีวิตที่ดำเนินอยู่ในแต่ละวัน การปรับเปลี่ยนความคิดและสภาพจิตใจให้เป็นด้านบวกการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธคือการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ในการทำความเข้าใจ

ตนเองและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาต้องยึดถือทฤษฎีเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งในทางพุทธศาสนานั้นมีคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ถือเป็นหลักยึดในการดำเนินชีวิตคือ อริยสัจ 4 สามารถนำมาปรับได้จริงในชีวิตประจำวันได้ในการพัฒนาจิตใจได้และช่วยเหลือทางด้านจิตใจผู้อื่นต่อไป หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาแนวพุทธจิตวิทยา การศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตโดยตรง ดังนั้นความเข้าใจในมิติของมนุษย์ในมุมมองของพุทธศาสนาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ ปยุตฺโต) (2557) กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้และต้องฝึก จะเห็นได้ว่าในแนวทางพุทธศาสนาเชื่อถือว่ามนุษย์เป็นผู้มีจิตใจสูงสามารถฝึกฝนตนได้และมีศักยภาพพอที่จะนำพาตนเองให้พ้นทุกข์ด้วยจิตใจที่ปราศจากกิเลส ดังนั้นการทำความเข้าใจธรรมชาติมนุษย์ในมุมมองตามหลักพุทธศาสนาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในขั้นนี้ขอเสนอสรุปหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังนี้

หลักชั้น 5 ที่เป็นองค์ประกอบของชีวิตข้างต้น ยังจำแนกออกได้เป็น 2 อย่างคือ รูปชั้น รูปธรรม และนามธรรม ได้แก่ เวทนา สัญญา สังขาร และ วิญญาณเพราะว่า รูป คือ สิ่งที่ไม่สามารถรับรู้อะไรได้ หรือคือ สภาพธรรมที่มีลักษณะไม่รู้ ประกอบด้วยธาตุ 4 ได้แก่ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ เป็นต้น ส่วนนามคือ สิ่งที่สามารถรับรู้สภาพธรรมได้ สภาพธรรมที่มีลักษณะรู้ ได้แก่ สภาพรู้ อารมณ์รู้ ธาตุรู้ จิตใจปัญญา ความสุข ความทุกข์ ความพอใจ ความดีใจ ความเสียใจ ความหดหู่ ผู้ที่มีทุกข์หรือมีปัญหาคือผู้ที่ไม่เข้าใจชีวิตตามความเป็นจริง และมักจะฝืนความเป็นจริงตามธรรมชาติโดยการเข้าไปหลงยึดมั่นถือมั่นในชั้น 5 รูป (เวทนา สัญญา สัญญา สังขาร วิญญาณ) จึงก่อให้เกิดทุกข์ใจ ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ น้อยเนื้อต่ำใจ วิตกกังวล เป็นต้น ผู้ให้การศึกษาจะช่วยเอื้อให้ผู้มาศึกษาเข้าใจความจริงของชีวิตตามชั้น 5 อีกทั้งให้ผู้รับการศึกษาได้พัฒนาตนจนสามารถให้คลายจากความยึดมั่น ทำให้บรรเทาทุกข์หรืออาจหลุดพ้นเป็นอิสระได้ หลักกรรม เป็นหลักธรรมที่สำคัญกับความเป็นมนุษย์ที่บอกถึงความเป็นมาเป็นไปของมนุษย์ เพราะทุกชีวิตที่เกิดขึ้นนั้นล้วนมาจากเหตุปัจจัยทั้งสิ้น และมีความเป็นมาเป็นไปตามกฎของธรรมชาติ กฎแห่งกรรมหรือกรรมนิยาม ผู้ให้การศึกษาที่มีความเข้าใจในเรื่องกรรมจะช่วยให้ผู้มาศึกษาเข้าใจว่ากรรมคือการกระทำของเราที่เกิดขึ้นโดยเจตนาจะดีจะชั่ว หรือจะสุขจะทุกข์ล้วนเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องรับผิดชอบต่อตนเองรับผิดชอบการกระทำของตน ด้วยการสำรวจตนเองเป็นเบื้องต้น ความเข้าใจกรรมทำให้บุคคลเข้าใจความจริงของชีวิตผลที่ตนกระทำทุกอย่างนั้น เกิดขึ้นตามเหตุปัจจัย กรรมจึงเป็นเรื่องของมนุษย์โดยตรง มนุษย์เป็นผู้ทำกรรมและรับกรรมตามกฎของธรรมชาติหลักไตรลักษณ์เป็นกฎของธรรมชาติ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ ปยุตฺโต). 2557)

คุณลักษณะของผู้ให้การศึกษาแนวพุทธ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเอื้อให้ผู้คนออกจากปัญหาหรือทุกข์ ผู้ให้การศึกษาต้องเป็นผู้มีสัมมาทิฐิ คือมีความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์และจุดมุ่งหมายของมนุษย์ตามแนวพุทธศาสนาอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งฝึกประสบการณ์ตรงลงมือปฏิบัติบำเพ็ญตนเองตามวิถีแห่งมรรคเพื่อให้อริยสัจรู้แจ้งในองค์ธรรมดังกล่าวข้างต้นตามคำสอนของพระพุทธองค์ จนสามารถหลบล้อมและพัฒนาตนเองไปสู่การมีจิตที่เป็นอิสระ มีสติเท่าทันตนเอง เอื้อเพื่อผู้มาศึกษาด้วยการสงเคราะห์ด้วยสังคหวัตถุ 4 มีความว่างใน ระดับปัญญาเสมอ ๆ มีความพร้อมในดำรงตนเป็นกัลยาณมิตรทั้งกับตนเองและผู้อื่น มีภาวะจิตที่เป็นพรหมวิหารธรรมและเป็นปรโตโมหะที่ดีให้กับผู้รับการศึกษา (วิชชุดา ฐิติโชติรัตนนา, 2559) หลักธรรมที่ใช้ในการให้การศึกษา ได้แก่ กัลยาณมิตร เป็นองค์ธรรมที่หมายถึงบุคคลที่มีความพร้อมทั้งคุณธรรม ความดีงามทั้งในด้านกายกรรม วาจากรรมแลมโนกรรม มีกายสุจริต วาจาสุจริต มโนสุจริต เป็นผู้มีความประพฤติพร้อมแห่งการแนะนำประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น และหลักพรหมวิหารธรรม คือ เมตตา การมีความรัก ความปรารถนาดี มุ่งหวังให้ผู้รับการศึกษามีความสุข มีความกรุณา มีความสงสาร ต้องการช่วย เหลือให้พ้นจากความทุกข์ ความยากลำบากที่เกิดขึ้น มีมุทิตา การมีความยินดีกับผู้อื่นเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุขสมหวังหรือประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ มีความยินดีให้อย่างจริงใจ รู้สึกเบิกบาน พลอยมีความสุขกับเขาไปด้วยและ อุเบกขา การวางตัว

เป็นกลาง มีความหนักแน่นมั่นคงไม่หวั่นไหวในการทำหน้าที่ผู้ให้การปรึกษา (พระเมธีธรรมประนาท (ปรีชา ปฏิภาณเมธี) และพระมหาอดิเดช สติวโร (สุวิวัฒน์), 2562)

คุณลักษณะของผู้ให้การปรึกษิตามแนวจิตวิทยาตะวันตก 12 ข้อ

คุณลักษณะของผู้ให้การปรึกษา หมายถึง บุคลิกลักษณะของผู้ให้การปรึกษา ประกอบด้วย (วิชชุดา ฐิติโชติรัตนนา, 2559: 89) 1) รู้จักและยอมรับตนเอง 2) อดทนใจเย็น 3) สบายใจที่จะอยู่กับผู้อื่น 4) จริงใจและตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น 5) มีท่าทีที่เป็นมิตร 6) มองโลกในแง่ดี 7) ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น ช่างสังเกต 8) ใช้คำพูดที่เหมาะสม 9) รู้จักใช้อารมณ์ขัน 10) เป็นผู้รับฟังที่ดี 11) เป็นผู้เอื้อให้ผู้รับบริการปรึกษาได้แก้ปัญหาด้วยตนเอง 12) รักษาความลับได้ เป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา คือการสอนให้มนุษย์ชาติดับทุกข์ ทั้งทุกข์กายและทุกข์ใจ สอนให้ มนุษย์ประกอบกุศลกรรมเพื่อความประสบสันติสุข คือ สงบกาย วาจา และจิตใจ ดังการบำเพ็ญกรณียกิจทั้งของพระพุทธเจ้าและของพระสาวก มีวัตถุประสงค์และขอบเขตกว้างขวางเพียงใด จะเห็นได้จากพุทธพจน์ ตั้งแต่ครั้งแรกที่ส่งสาวกออกประกาศพระศาสนาว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขของชนเป็นอันมาก เพื่อเกื้อการุณย์แก่โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่หวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย” (วินย.(ไทย) 4/32/39) พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงพิจารณาเห็นว่า ความทุกข์เป็นโรคคือความเจ็บป่วยชนิดหนึ่ง ความทุกข์นั้นมีทั้งความทุกข์กาย ทุกข์ใจหรือเรียกได้ว่า โรคทางกาย และโรคทางจิตใจ ซึ่งโรคทางจิตใจนั้น ตามทฤษฎีทางพระพุทธศาสนาเกิดจากสมุฏฐานของโรคใหญ่ 3 สมุฏฐาน คือโรคราคะหรือโลภะ (ความติดใจหรือยึดมั่นในอารมณ์ความอยากได้) โรคโทสะ (ความคิดประทุษร้าย) โรคโมหะ (ความหลง ความไม่รู้ตามความเป็นจริง) ซึ่งรักษาได้โดยการลด ละ เลิก กำจัดต้นเหตุจากโรคดังกล่าว ตามหลักธรรมสำคัญที่ทรงแสดงอริยสัจ 4 ไว้ คือ ทุกข์ (ปัญหา เรื่องที่บีบคั้นจิตใจต่าง ๆ ของมนุษย์) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์ หรือสาเหตุของปัญหา) นิโรธ (ความดับทุกข์ หรือภาวะหมดปัญหา) มรรค (ทางดับทุกข์ หรือวิธีปฏิบัติเพื่อกำจัดสาเหตุแห่งปัญหา) ซึ่งเมื่อมนุษย์เกิดทุกข์แล้วนั้น หากไม่สามารถแก้ปัญหาหรือดับทุกข์ได้ด้วยตนเองจึงจำเป็นต้องมีผู้ให้การช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษาที่ดีนั้น กล่าวคือผู้ที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีนั่นเอง ดังความสำคัญของกัลยาณมิตรที่พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสว่า “ดูกรอานนท์ความมีกัลยาณมิตร...เท่ากับเป็นพรหมจรรย์ทั้งหมดทีเดียว เพราะว่าผู้ที่มีกัลยาณมิตร...พึงหวังสิ่งนี้ได้ คือ เขาจักเจริญจักทำให้มาก ซึ่งอริยอัชฎางคิกมรรค อาศัยเราผู้เป็นกัลยาณมิตร เหล่าสัตว์ผู้มีชาติเป็นธรรมดาที่พ้นจากชาติ มีชราเป็นธรรมดาที่พ้นจากชรา ผู้มีมรณะเป็นธรรมดาที่พ้นจากมรณะ ผู้มีโสกะ ปรีเทวะ ทุกข์ โทมนัสและอุปายาส เป็นธรรมดา ก็พ้นจาก โสกะ ปรีเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาส” (ส.ม.(ไทย) 19/5-11/2-5)

การบูรณาการกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยา

ในการทำงานของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวพุทธ นอกจากอาศัยหลักพุทธธรรมเป็นฐานคิดของการทำงานแล้ว หลักพุทธธรรมยังปรากฏอยู่ในรูปแบบของกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาด้วย รายละเอียดกระบวนการมีดังนี้

1. กระแสบุคคล (individual process) เป็นบทบาทของนักจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธที่ใช้ในการปฏิบัติงานประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ 1) การเชื่อมสมาน (tuning in) นักจิตวิทยาละทิ้งตนเองอย่างแท้จริงเพื่อรับรู้ปรากฏการณ์ที่อยู่ในจิตใจของผู้รับบริการ เป็นสภาวะจิตใจที่เปิดกว้าง โล่ง สงบ พร้อมนำตนเองไปเข้าเชื่อมสมานกับสิ่งที่อยู่ตรงหน้าหรือผู้รับบริการได้อย่างแนบสนิท สภาวะจิตใจนั้นเรียกว่า สมานัตตา 2) การพินิจรณแยก (identify split) นักจิตวิทยาค้นหารอยแยกอันเป็นรากเหง้าของความทุกข์ที่อยู่ในใจของผู้รับบริการ โชริช โพธิ์แก้ว สรุปรากเหง้าของความทุกข์คือ “ความคาดหวัง” เป็นรอยแยกของความปรารถนาของผู้รับบริการและความเป็นจริงในชีวิต นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อรับรู้ถึง

ไม่ลงรอยกันระหว่างความคาดหวังและเป็นความเป็นของผู้รับบริการ และใช้ทักษะของตนเอื้อให้ผู้รับบริการได้ตระหนักถึงความคาดหวังเป็นเหตุแห่งทุกข์ **3) การประจักษ์แจ้ง (realization)** นักจิตวิทยาอาศัยความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโลกและชีวิตสื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจในความจริงของธรรมชาติ คลี่คลายปัญหาที่อยู่ในใจให้ผู้รับบริการได้คอยสังเกตและพิจารณาความเข้าใจนั้นอย่างมีสติและสมาธิ จนผู้รับบริการเกิดปัญญาเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต

2. กระแสกลุ่ม (group process) เป็นบทบาทของนักจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธในฐานะผู้นำกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ทำให้กลุ่มเคลื่อนไหวหรือดำเนินไปอย่างกลมกลืนสอดคล้องกัน และสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการทำงานแบ่งได้เป็น 4 ประการ ได้แก่ **1) การเอื้อให้เปิดเผยตนเอง (Facilitate disclosure)** ผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้เล่าเรื่องราวหรือประสบการณ์ของตนเอง โดยเรื่องนั้นเหล่านั้นจะเป็นประเด็นในการทำความเข้าใจ ศึกษาตนเอง และเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิก **2) การเอื้อให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (facilitate interaction)** ผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้แบ่งปันความรู้สึกหรือใส่ใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันเป็นกลุ่มมากขึ้น **3) การเอื้อให้เกิดความงอกงาม (facilitate growth)** ผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยสมาชิกให้ขยายทักษะ ความคิด ความรู้สึกผ่านเรื่องราวหรือประเด็นที่สมาชิกเล่า เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้น รับรู้ถึงสิ่งดีงามที่ซ่อนอยู่ในเรื่องราวที่สมาชิกเล่าเพื่อให้มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตต่อไป **4) การเอื้อให้เกิดการแก้ปัญหา (Facilitate problem solving)** ผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิกร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในใจ โดยอาศัยแผนที่ของหลักอริยสัจ 4 เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโลกและชีวิต

ทักษะที่ใช้ในการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยา

นอกจากผู้ให้การปรึกษาจะต้องเข้าใจกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแล้วในการฝึกฝนการเป็นผู้ให้การปรึกษามีความสำคัญและจำเป็นในการฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อการปรึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย

1) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ เป็นการใส่ใจผู้มารับปรึกษา การใส่ใจด้วยการแสดงออกด้วยภาษาพูด (verbal expression) ด้วยความต่อเนื่องและเป็นเรื่องเดียวกันกับผู้มารับปรึกษาพูดในขณะนั้น และการใส่ใจด้วยการแสดงออกด้วยภาษาท่าทาง (nonverbal expression) สื่อพฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูดแต่ความหมายที่สื่อถึงความคิด ความรู้สึกที่ผู้ให้การปรึกษามีต่อผู้มารับปรึกษา

2) ทักษะการถาม (question) เป็นทักษะที่เอื้อให้ผู้มารับปรึกษาได้บอกความรู้สึก เรื่องราวที่ต้องการปรึกษา การถามมี 2 ลักษณะ ได้แก่ คำถามเปิด (opened question) เป็นคำถามที่ไม่กำหนดขอบเขตของการตอบ ช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีโอกาสในการพูด บอกเล่าถึงความคิดความรู้สึกและสิ่งที่ปัญหาของตน

3) ทักษะการรับฟัง (listening) เป็นทักษะที่สำคัญในการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาพึงรับฟังด้วยตา ด้วยหู ด้วยการสัมผัสและด้วยหัวใจที่ใสสะอาดกระฉ่างละเอียดอ่อน จะช่วยให้คุณภาพการฟังมีประสิทธิภาพ การรับฟังที่ชัดเจนผู้ให้การปรึกษาจะฟังคำพูด น้ำเสียง ท่าทาง อากัปกริยาของผู้พูดอย่างละเอียดถี่ถ้วน เป็นการฟังที่ได้สัมผัสกับเนื้อหาเรื่องราว การฟังความรู้สึกจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาสัมผัสกับภาวะภายในของผู้พูดที่มีความสำคัญต่อการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้มาปรึกษาด้วยการฟังมีความสำคัญ ผู้ให้การปรึกษาควรรับฟังโดยไม่ตัดสิน ฟังเพื่อสรุปประเด็นการสนทนาให้ได้ฟังเพื่อกระตุ้นให้เขาได้ระบาย ฟังอย่างตั้งใจ ฟังเพื่อหาทางเลือกในการแก้ปัญหา และฟังเพื่อให้กำลังใจการฟังที่ชัดเจนและอ่อนโยนเป็นการฟังที่เอาใจผู้ให้การปรึกษา เชื่อมใจผู้รับการปรึกษาไม่มีการคาดเดามีความสงบนิ่งไร้อคติส่วนตน

4) การติดตามเรื่องราว (tracking) เป็นทักษะที่เอื้อให้ผู้รับการปรึกษาได้เล่าเรื่องราวที่ตรงกับประเด็นปัญหา โดยผู้ให้การปรึกษาสามารถเชื่อมโยงประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญไม่ออกนอกกรอบของปัญหา

เนื่องจากผู้รับการปรึกษามีความสับสนกับหลายเรื่องราวที่ประสบ ทักษะการติดตามเรื่องราวจะช่วยผู้มาปรึกษาอยู่ในเรื่องที่เป็นประเด็นปัญหา

5) การสะท้อนความรู้สึก (reflection) เป็นทักษะที่ผู้ให้การศึกษาแสดงถึงความเข้าใจที่มีต่อผู้รับการปรึกษา ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง มีความไว้วางใจในผู้ให้การศึกษาทักษะการสะท้อนสามารถสะท้อนเนื้อหา (content) เป็นการพูดซ้ำความคิดที่สำคัญที่ผู้รับการปรึกษาพูดไปและในรูปแบบประโยคที่กระชับความมากกว่า ลักษณะคล้ายกับการทวนความ (paraphrasing) เพื่อทำให้ความคิดของผู้รับการปรึกษาที่ยังคลุมเครือชัดเจน

6) การสรุปเรื่องราว/สรุปความ เป็นการรวบรวมเรื่องราวในการสนทนาให้เห็นทิศทางในการสนทนาสามารถจับประเด็นสำคัญ ได้สำรวจความเข้าใจให้ตรงกัน

7) การให้ข้อมูลและคำแนะนำ เป็นทักษะการสื่อสารทางวาจาเพื่อให้ได้รายละเอียดที่จำเป็นเป็นแก่ผู้มาปรึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่จะใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การให้คำแนะนำจะเป็นการชี้แนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้รับการปรึกษาซึ่งควรมีข้อเสนอแนะที่หลากหลายทางเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเป็นผู้ตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง

8) การชี้ผลที่ตามมา เป็นการชี้ให้ผู้รับการปรึกษาได้เห็นผลจากการวางแผนการเลือกปฏิบัติของเขาเอง ผลทั้งทางลบและทางบวกที่เกิดขึ้นจากการเลือกซึ่งจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเห็นผลลัพธ์จากแนวทางที่เลือก

9) การให้กำลังใจ เป็นการแสดงความเข้าใจ สนใจในสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาพูดมาและเป็นการสนับสนุนให้เขาสามารถพูดต่อไปซึ่งจะช่วยให้การปรึกษามีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

10) การส่งต่อ ในกรณีที่ต้องส่งผู้รับการปรึกษาไปยังหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มาปรึกษาต้องให้ข้อมูลหน่วยงาน มีการติดต่อดำเนินการชัดเจน ให้แรงจูงใจและให้กำลังใจ ทักษะเบื้องต้นดังกล่าวเป็นพื้นฐานเพื่อให้ผู้ให้การศึกษาหมั่นฝึกฝนทำความเข้าใจจนตนเองมีความชำนาญเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้มาปรึกษาซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการช่วยเหลือทางด้านจิตใจในการฝึกฝนอาจจะประสบกับความท้อแท้ยึดติดและเบื่อหน่าย หากแต่เมื่อมีการฝึกฝนจนชำนาญจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของตนและย่อมยังประโยชน์แก่การเป็นผู้ช่วยเหลือทางด้านจิตใจ ขึ้นเริ่มต้นผู้ให้การศึกษาต้องมีองค์ความรู้ในกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและมีการการศึกษาอย่างจริงจังในหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น คือ ขั้น 5 หลักกรรม หลักไตรลักษณ์ และอริยสัจ 4 (ปริยัติ) จนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนพร้อมทั้งนำหลักธรรมที่ศึกษามาปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง จนสามารถสัมผัสสภาวะของจิตใจที่โล่ง โปร่งเบาสบายได้ ผู้ให้ศึกษานำคุณภาพของจิตไปเริ่มต้นอยู่กับผู้มาปรึกษา ซึ่งโสรัช โพธิ์แก้ว (2553) ได้กล่าวถึง การเชื่อมสมาน (tuning in) เป็นภาวะที่ผู้ให้การศึกษาละทิ้งตนเองอย่างแท้จริงเพื่อรับรู้ปรากฏการณ์ที่อยู่ในจิตใจของผู้มาปรึกษาเป็นสภาวะจิตใจที่เปิดกว้าง โล่ง สงบ พร้อมนำตนเองไปเข้าเชื่อมสมานกับผู้คนที่อยู่ตรงหน้าได้อย่างแนบสนิท ส่งผลให้ผู้มาปรึกษาเรียนรู้สภาวะจิตใจพร้อมที่จะบอกเล่าเรื่องราว ขั้นลงมือปฏิบัติ ผู้ให้การศึกษาและผู้รับการปรึกษาร่วมกันค้นหารากเหง้าของความทุกข์ที่อยู่ในใจของผู้มาปรึกษา รากเหง้าของความทุกข์คือ “ความคาดหวัง” เป็นรอยแยกของความปรารถนาของผู้รับกับความเป็นจริงในชีวิต ผู้ให้การศึกษาต้องฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อรับรู้ถึงความไม่ลงรอยกันระหว่างความคาดหวังเป็นความเป็นจริงของผู้รับการปรึกษา ในขั้นนี้ทั้งผู้ให้การศึกษาและผู้รับการปรึกษาสื่อสารสนทนาโดยใช้ทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการถาม การรับฟัง การสะท้อนความรู้สึก การสรุปความเป็นต้น เพื่อให้ได้มองเห็นเรื่องราวที่ก่อให้เกิดทุกข์ที่ชัดเจน และเห็นแนวทางในการคลี่คลายและบรรเทาความทุกข์ได้ ซึ่งโสรัช โพธิ์แก้ว (2553) ได้กล่าวถึงการประจักษ์แจ้ง (realization) ซึ่งผู้ให้การศึกษาต้องอาศัย

ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโลกและชีวิตสื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าใจในความจริงของธรรมชาติ คลี่คลายปัญหาที่อยู่ในใจให้ผู้รับการปรึกษาได้คอยสังเกตและพิจารณาความเข้าใจนั้นอย่างมีสติและสมาธิ จนเกิดปัญญาเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต

ขั้นยุติการปรึกษา เป็นขั้นประเมินผลของการปรึกษาโดยผู้รับการปรึกษารู้ได้ด้วยตนเอง โดยรู้ว่าอะไรเป็นอกุศลธรรมที่ทำให้เกิดปัญหาและอะไรเป็นกุศลธรรมที่ทำให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง มีกุศลธรรมเพิ่มมากขึ้น มีจิตใจโปร่งเบาสบายและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เกิดความเข้มแข็ง ร่าเริง เบิกบาน มีความอึดใจ ความปลื้มใจ ความรู้สึกผ่อนคลายใจ ใจระงับลง เย็นสบาย โปร่งใจ ไม่มีความติดขัดบีบคั้น ความมีใจตั้งมั่น สงบ ไม่วอกแวก ไม่ฟุ้งซ่าน เป็นปฏิเวธ ที่รับรู้ได้ด้วยตนเองพุทธจิตวิทยาการปรึกษา เป็นการประมวลกระบวนการที่ผู้ให้การปรึกษานำความรู้ความเข้าใจในพุทธธรรมมาสู่การปฏิบัติหมั่นฝึกฝนด้วยตนเอง เผชิญเหตุตนเองในทุกๆ ขณะจนสามารถรับรู้สภาวะของใจ การที่ผู้ให้การปรึกษาเพียงสังเกตตนเองเช่นนี้จะเอื้อต่อผู้ให้การปรึกษาที่จะมีสภาวะความว่างของใจจากสมาธิที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนให้แนบเป็นเบื้องต้นที่ผู้ให้การปรึกษาพึงควรทำความเข้าใจพร้อมปฏิบัติเป็นสมถวิปัสสนาเพื่อการเอื้อเพื่อเกื้อกูลตนเอง สภาวะและความเข้าใจในตนเองนี้ร่วมกับการบ่มเพาะทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาพื้นฐานที่ผู้ให้การปรึกษาได้ฝึกฝนจนเป็นบุคลิกภาพเป็นธรรมชาติของตน ผู้ให้การปรึกษาจึงจะนำพาผู้คนที่ทุกข์ให้ออกจากทุกข์ได้ด้วยการนำพาให้เขาเดินในเส้นทางที่ผู้ให้การปรึกษาได้สัมผัสและเดินมาแล้ว ความเข้าใจที่เกิดจากการปฏิบัติด้วยตนเองจึงเป็นปัญญานำให้ผู้คนเข้าใจทุกข์ทุกข์ เห็นเหตุของการเกิดทุกข์ มีพลังจากสภาวะภายในใจในการเลือกหนทางเดินที่เหมาะสมที่ควรด้วยหนทางแห่งมรรค การนำพาให้ผู้คนเกิดความเข้าใจที่เป็นปัญญาก็เป็นเส้นทางแห่งพุทธจิตวิทยาการปรึกษา

สรุป

จิตวิทยาการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธเป็นหลักธรรมสำหรับนำมาใช้เพื่อพัฒนาปัญญาช่วยเยียวยาจิตใจของนักศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องของการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะมีจิตสำนึกในหลักศีลธรรมอันเป็นบรรทัดฐานความดีงามของชาวพุทธ ซึ่งมีคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นทิศทางสำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ใจ โดยมีหลักอริยสัจซึ่งเป็นทฤษฎีการให้คำปรึกษาที่สำคัญการปฏิบัติทางพุทธศาสนาร่วมกับกระบวนการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลสามารถช่วยลดความเครียด ความเศร้าโศกของผู้ที่เคยมีปัญหาชีวิตให้รู้จักใจตนเองก่อน นอกจากนี้ยังสามารถทำให้ผู้ขอรับการปรึกษามีการพัฒนาทางจิตใจและปัญญาโดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับความเมตตา ความไม่ประมาท ความเห็นอบเห็นใจ มีความกรุณา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโลกและชีวิตของเราทุกคน และการเห็นคุณค่าในการพัฒนาตนเอง ให้เข้าใจการทำงานของจิต ควบคุมสติและอารมณ์ในการดำเนินชีวิต รู้จักตนเองและผู้อื่นมากขึ้น และควรหมั่นฝึกในการทำสมาธิ ถ้ามีสมาธิจะสามารถแก้ไขปัญหายุ่งยากได้อย่างดี เพื่อให้เกิดการพัฒนาควรนำเอาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้งในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2557). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย. (พิมพ์ครั้งที่ 39). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเมธีธรรมประนาท (ปรีชา ปฎิภาณเมธี) และ พระมหาอดิเดช สติวโร (สุขวัฒนวิดี). (2562). การศึกษาพุทธจิตวิทยาการให้คำปรึกษาเชิงบูรณาการ. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(8), 4041-4055.
- จีน แบรี่. (2537). คู่มือการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรางคณา โสมะนันท์. (2561). ทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นสำหรับครูประจำชั้น. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(2), 173-185.
- วิชชุดา ฐิติโชติรัตน. (2559). การพัฒนารูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาบูรณาการของพระสงฆ์ที่มีบทบาทให้การปรึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โสรัช โพธิ์แก้ว. (2553). การประยุกต์อริยสัจ 4 ของพระพุทธศาสนากับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและจิตรักษา. (รายงานการวิจัยเอกสาร). คณะจิตวิทยา.
- อาภา จันทรสกุล. (2535). ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Aldridge, S. (2014). A short introduction to counselling. [HTTps: //uk.sagepub.com/ sites/ default/files/upm-binaries/60092_Aldridge_A_short_introduction_to_Counselling.pdf](https://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/60092_Aldridge_A_short_introduction_to_Counselling.pdf)
- American Counseling Association. (2020). Thesaurus of psychology index item (6th ed). Washington, DC Author.

นวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธตามบริบทสังคมไทย

INNOVATION IN BUDDHIST EDUCATIONAL ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF THAI SOCIETY

วิไลวรรณ วงศ์จินดา¹, พนา เจนจบ²

Wilaiwan Wongjinda¹, Pana Jenjob²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งเน้นศึกษานวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธในบริบทสังคมไทย โดยการประยุกต์ใช้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาในการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านศีลธรรม จิตใจ และปัญญาควบคู่ไปกับความรู้ทางวิชาการ จากการศึกษาพบว่า หลักไตรสิกขาและอริยสัจ 4 สามารถช่วยในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ หลักสัปปุริสธรรม 7 ช่วยส่งเสริมคุณธรรมในผู้บริหารและสร้างความสามัคคีในองค์กรการศึกษาได้ หลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยคุณธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง และการบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพัฒนาผู้นำทางการศึกษาเชิงพุทธ ช่วยเสริมสร้างความสมดุลในพัฒนาการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ และปลูกฝังหลักการพอเพียง ให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : นวัตกรรมการบริหาร, การศึกษาเชิงพุทธ, บริบทสังคมไทย

Abstract

This academic article focuses on studying Buddhist-inspired educational administration innovations in Thai society's context by applying Buddhist teachings to create a quality and sustainable education system. The aim is to develop learners in moral, mental, and intellectual aspects alongside academic knowledge. The study finds that the principles of Threefold Training and Four Noble Truths can aid in analytical thinking and problem-solving, while the Seven Qualities of a Good Person help promote virtues in administrators and create unity in educational organizations. The principles of Brahmavihara 4 and Sangahavatthu 4 help creating virtuous learning environments, developing sufficiency economy, integrating science

¹⁻² คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

Corresponding author, e-mail: wilaiwan.w@rmutsb.ac.th

and technology, and developing Buddhist educational leadership. These approaches help balance educational development, reduce inequality, and instill sufficiency principles, enabling learners to live sustainably in society.

Keywords: Innovation of Administration, Buddhist Educational, Context of Thai Society

บทนำ

ในปัจจุบัน ระบบการศึกษาของไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลาย ทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขาดการปลูกฝังคุณธรรม และความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างสมดุล ภายใต้บริบทดังกล่าว แนวทางการบริหารการศึกษาเชิงพุทธจึงกลายเป็นนวัตกรรมสำคัญที่สามารถช่วยแก้ปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน โดยอาศัยหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

นวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธเป็นการนำหลักธรรมคำสอน เช่น ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) อริยสัจ 4 และพรหมวิหาร 4 มาปรับใช้ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงการปฏิบัติในสถานศึกษา หลักการเหล่านี้ไม่เพียงเน้นความรู้ทางวิชาการ แต่ยังมุ่งเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความสมดุลทางจิตใจ และความสามารถในการพึ่งพาตนเองของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญ นอกจากนี้ การนำนวัตกรรมเชิงพุทธมาประยุกต์ใช้ยังช่วยสร้างสังคมการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และจากการศึกษาของ นิภาภัทร ปรากฏผล (2564) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธสำคัญต่อระบบการศึกษาไทย โดยการนำหลักพุทธธรรม เช่น ไตรสิกขา มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านศีล จิตใจ และปัญญา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม ความเข้มแข็ง และความฉลาดในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข และ บุญประเสริฐ ทรงพล (2564) ได้กล่าวว่า หลักธรรมการบริหารเชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนมุ่งสร้างความพร้อมในการเรียนรู้รอบด้านของผู้มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาและนักเรียน โดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผสานการเรียนรู้แบบไทยเข้ากับศาสตร์สากล เพื่อพัฒนาคนไทย 4.0 ให้มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนและรากแก้วที่แข็งแรงในด้านภาษาและวัฒนธรรม

ด้วยเหตุนี้ นวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและความยั่งยืนในสังคมไทย โดยตอบโจทย์การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด และคุณธรรม ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความท้าทายต่าง ๆ ในระบบการศึกษา พร้อมทั้งสร้างพลเมืองที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติในระยะยาว การศึกษาเชิงพุทธจึงไม่ใช่เพียงแนวคิดเชิงทฤษฎี แต่เป็นแนวทางปฏิบัติที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

หลักการสำคัญของนวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธ

1. หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) หลักไตรสิกขาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในเชิงพุทธ โดยมุ่งเน้นให้การศึกษาพัฒนาทั้งสามด้านไปพร้อมกัน ได้แก่ ศีล ที่หมายถึงการมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่ดีงาม ช่วยปลูกฝังจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม สมาธิ ที่เป็นการฝึกจิตให้สงบ มีสมาธิและจดจ่อกับการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการคิดวิเคราะห์อย่างมีลำดับขั้น และปัญญา ที่เป็นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและรอบคอบ เมื่อทั้งสามส่วนนี้ได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน จะช่วยให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไป ไม่ใช่เพียงผู้มีความสามารถทางวิชาการ แต่ยังเป็นผู้มีจิตใจที่เข้มแข็งและคุณภาพชีวิตที่ดี

2. หลักอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) หลักอริยสัจ 4 เป็นหลักคิดที่สามารถประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการระบุปัญหาหรือสภาพที่เป็นทุกข์ (ทุกข์) เช่น ปัญหาการเรียนรู้ที่ล้มเหลวหรือขาดความเท่าเทียมทางการศึกษา ต่อมาคือการหาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) เช่น ปัญหาการขาดแคลนครูวิทยากรหรือหลักสูตรที่ไม่เหมาะสม จากนั้นจึงดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างเป็นรูปธรรม (นิโรธ) โดยกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการ และสุดท้ายคือการวางแผนแนวทางแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน (มรรค) ซึ่งอาจรวมถึงการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรมบุคลากร หรือการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ให้เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม หลักนี้จึงช่วยให้การบริหารการศึกษามีแนวทางที่ชัดเจน รอบคอบ และสามารถติดตามผลได้อย่างเป็นระบบ

3. หลักสัปปุริสธรรม 7 หลักสัปปุริสธรรม 7 ประกอบด้วยคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับผู้นำทางการศึกษาและผู้บริหารที่ดี ได้แก่ อัมมัญญตา (ความรู้ในสิ่งที่ถูกต้อง), อัธยัญญตา (ความรู้ในประโยชน์), อตตัญญตา (ความรู้ในตนเอง), มัตตัญญตา (ความรู้ประมาณในการใช้ทรัพยากร), กาลัญญตา (ความรู้กาลเวลา), ปริสัณญตา (ความรู้ในการบริหารคนและสถานการณ์), และ ปุคคัลญญตา (ความรู้จักคน) เมื่อผู้บริหารมีคุณธรรมเหล่านี้ จะสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ประโยชน์สูงสุด และการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาในองค์กรการศึกษา ซึ่งจะช่วยสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน

4. หลักพุทธธรรม 4 (พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4) หลักพุทธธรรม 4 เป็นหลักการสำคัญที่ใช้สร้างบรรยากาศแห่งความเอื้อเฟื้อและความร่วมมือในระบบการศึกษา โดย พรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย เมตตา (การปรารถนาดีต่อผู้อื่น), กรุณา (การช่วยเหลือผู้ที่กำลังประสบปัญหา), มุทิตา (ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น), และ อุเบกขา (การวางใจเป็นกลางในสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้) เมื่อผู้บริหารและครูปฏิบัติตามหลักนี้ จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เกี่ยวข้องในระบบการศึกษา ขณะที่ สังคหวัตถุ 4 คือหลักการเกื้อกูลผู้อื่น ได้แก่ การให้ทาน การพูดจาไพเราะ การช่วยเหลือเกื้อกูล และการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความสามัคคีและการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมทั้งสองนี้ ผู้เรียนและบุคลากรจะได้รับการพัฒนาทั้งในด้านวิชาการและจิตใจ พร้อมทั้งจะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

ดังนั้น หลักการสำคัญของนวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านศีลธรรม จิตใจ และปัญญา ควบคู่กับความรู้ทางวิชาการ โดยใช้หลักไตรสิกขาเป็นแนวทางในการพัฒนา การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อหาทางออกที่เหมาะสม หลักสัปปุริสธรรม 7 เน้นการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษาให้มีความซื่อสัตย์ รอบรู้ และมุ่งมั่นเพื่อประโยชน์

ส่วนรวม ขณะที่หลักพุทธธรรม 4 ทั้งพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 จะช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความเอื้อเฟื้อ ความร่วมมือ และความสามัคคีในองค์กรการศึกษา ทำให้การบริหารการศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนและสร้างสังคมที่มีคุณธรรมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา บุญเกียรติ¹ และ พระมหาอุดร อุตตโร (มากติ) (2566) ได้ระบุว่า การบริหารสถานศึกษาตามแนวพุทธธรรมมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และปัญญา โดยใช้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาในการบริหารตนเองและองค์กร เช่น หลักไตรสิกขาและหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ยั่งยืนในสถานศึกษา และ Phrakru Wiroj Kanchanakhet et al. (2021) ได้กล่าวว่า รูปแบบการบริหารการศึกษาตามหลักพุทธศาสนาเน้นการพัฒนานวัตกรรมการบริหารที่บูรณาการหลักธรรมสำคัญ ได้แก่ พรหมวิหาร 4 และทศพิธราชธรรม 10 เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารตนเอง บุคลากร และสถาบันการศึกษาโดยมุ่งสร้างประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดให้แก่การจัดการศึกษาไทย

แนวทางการประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาเชิงพุทธ

1. การนำหลักคุณธรรมมาบูรณาการ เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมการนำหลักคุณธรรมเชิงพุทธมาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้และความดี โดยการใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การฝึกฝนคุณธรรมผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการใช้วิธีปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจริยธรรมที่ดี เช่น การสอนให้รู้จักการเคารพผู้อื่น การแบ่งปัน และการปฏิบัติตนในสังคมอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2. การจัดการศึกษาเพื่อการพึ่งพาตนเอง การจัดการศึกษาภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงช่วยเสริมสร้างแนวคิดการพึ่งพาตนเองและความสมดุลในชีวิต การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการบริหารจัดการทรัพยากรของตนเอง เช่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การจัดการการเงินส่วนบุคคล การพัฒนาทักษะในด้านการทำเกษตรหรือธุรกิจขนาดเล็กจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดูแลตัวเองและมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

3. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การนำหลักพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมาบูรณาการในกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยเสริมสร้างผู้เรียนให้มีมุมมองที่กว้างและสมดุล โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนการสอนร่วมกับหลักธรรม เช่น การใช้การศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงจริยธรรมและวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่มีความรู้ด้านวิชาการ แต่ยังพัฒนาในด้านทักษะชีวิตและความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ

4. การบริหารโรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชน โรงเรียนสามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยการนำหลักการบริหารเชิงพุทธมาใช้ในการทำงานร่วมกับชุมชน โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เช่น การฝึกอบรมทักษะชีวิต การเสริมสร้างการทำงานร่วมกัน หรือการเปิดพื้นที่ให้ชุมชนร่วมพัฒนาความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิต โดยมีการใช้หลักธรรมในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวในชุมชน

5. การพัฒนาผู้นำทางการศึกษาเชิงพุทธ การพัฒนาผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธศาสนาเป็นการฝึกอบรมผู้นำที่มีความรู้ทั้งในด้านวิชาการและจริยธรรม โดยผู้นำการศึกษาควรมีความเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตา และการใส่ใจในผู้อื่น ผู้นำที่มีจิตวิญญาณเชิงพุทธจะสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่

ผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน โดยมีบทบาทในการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีในโรงเรียนและการสนับสนุนการเติบโตของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

ดังนั้น แนวทางการประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาเชิงพุทธมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม โดยการบูรณาการกิจกรรมและวิถีปฏิบัติที่ส่งเสริมความดีงาม การจัดการศึกษาเพื่อพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตอย่างสมดุล การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการผสมผสานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และหลักธรรมพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้รอบด้าน โรงเรียนสามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน และการพัฒนาผู้นำทางการศึกษาเชิงพุทธจะช่วยเสริมสร้างผู้บริหารและครูให้เป็นผู้นำที่มีจิตวิญญาณและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพล ดวงจิตร และ ประยูร สุยะใจ (2559) ได้ระบุว่า การบริหารเชิงพุทธเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการบริหารทั้งด้านกายและใจ โดยใช้ข้อเท็จจริงและหลักเหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหา พร้อมสร้างจิตสำนึกในบุคลากรให้สามารถครองตน ครองคน และครองงาน จนเกิดองค์กรที่มีความรู้และเข้าใจอย่างถูกต้องและเป็นธรรมตามหลักอริยสัจ 4 และ พระมหาสุชิน วชิราโณ (เขยผลบุญ) (2560) ได้มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7, หลักธรรมาภิบาล, หลักการบริหารนิยธรรม 7 และหลักอริยสัจ 4 ในการบริหารโรงเรียน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความยุติธรรม และการเป็นผู้นำที่ดี เพื่อสร้างประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไปในโรงเรียน ในทางเดียวกัน Chulasak Charnnarong (2024) การประยุกต์ใช้การบริหารงานตามแนวทางพุทธศาสนากับองค์กรสาธารณะสมัยใหม่เน้น 5 แนวทางหลัก ได้แก่ การทำความเข้าใจพื้นฐาน การประยุกต์ใช้หลักธรรมโดยตรง การเชื่อมโยงทฤษฎีตะวันตกกับหลักพุทธธรรม การสอดแทรกหลักธรรมสู่เป้าหมายองค์กร และการจัดหมวดหมู่ให้เข้าใจง่ายและปฏิบัติได้จริง

ความสำคัญต่อสังคมไทย

1. สร้างความสมดุลในพัฒนาการศึกษาไม่เน้นเพียงความรู้ทางวิชาการ แต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาจิตใจและคุณธรรม การเน้นพัฒนาทั้งด้านวิชาการและจิตใจตามหลักพุทธศาสนาช่วยสร้างความสมดุลในกระบวนการเรียนรู้ โดยไม่เพียงแต่ผู้เรียนจะได้รับความรู้ทางวิชาการ แต่ยังสามารถเรียนรู้การพัฒนาคุณธรรม เช่น การฝึกสติ การตระหนักรู้ถึงตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม

2. เสริมสร้างความสามัคคีในสังคมการน้อมนำหลักธรรม เช่น พรหมวิหาร 4 ช่วยสร้างความเข้าใจและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในสังคม หลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา) เน้นการให้ความรักและความเมตตาต่อผู้อื่น ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมโดยการพัฒนาความเข้าใจระหว่างบุคคลและการสร้างความสัมพันธ์ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สิ่งนี้จะช่วยลดความขัดแย้งและส่งเสริมความร่วมมือในสังคมไทย

3. แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาส่งเสริมการศึกษาแบบมีจิตอาสาและการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสตามหลักสังคหวัตถุ 4 หลักสังคหวัตถุ 4 (การให้ การพูดดี การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และการประพฤติปฏิบัติตามสิ่งที่ดี) ช่วยส่งเสริมการศึกษาแบบมีจิตอาสาและการสนับสนุนผู้ด้อยโอกาส โดยการช่วยเหลือและเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับคนในชุมชนที่มีความต้องการ การสนับสนุนแบบนี้ช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาและเสริมสร้างความเท่าเทียมในสังคม

4. พัฒนาความยั่งยืนในสังคมเน้นการปลูกฝังความพอเพียงและการพึ่งพาตนเองให้ผู้เรียน การปลูกฝังความพอเพียงและการพึ่งพาตนเองในผู้เรียนจะช่วยพัฒนาความยั่งยืนในสังคม ผู้เรียนจะได้รับการสอนให้มีความทักษะในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง การมีทักษะในการพึ่งพาตนเองช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตและช่วยให้สังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ความสำคัญของนวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธต่อสังคมไทยคือการสร้างสมดุลในการพัฒนาการศึกษา โดยไม่เพียงแต่เน้นการเรียนรู้ทางวิชาการ แต่ยังคงถึงการพัฒนาจิตใจและคุณธรรมเพื่อสร้างคนที่มีความรู้คู่คุณธรรม การน้อมนำหลักธรรมเช่น พรหมวิหาร 4 มาช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม โดยส่งเสริมความเข้าใจและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในระดับชุมชน การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผ่านการส่งเสริมการศึกษาแบบมีจิตอาสาและการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสตามหลักสังคหวัตถุ 4 ก็ช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาในสังคมไทย และการปลูกฝังหลักความพอเพียงและการพึ่งพาตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนเติบโตเป็นคนที่มีความยั่งยืนในชีวิตและสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและสมดุล ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวินัยธรรมวสุณี เตชธมโม (เสียงเหี้ย), พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส, สุนทร สายคำ, อมรรัตน์ เตชะนอก, สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2566) ได้ระบุการวิจัยทางพุทธบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้และนวัตกรรมที่บูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม และความสุขร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ในทางเดียวกัน และ Phrakrupalad Boonchuay et al. (2021) ได้ระบุว่า แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ การวางแผนปฏิบัติการควบคู่กับนโยบายระยะยาวและวิสัยทัศน์ที่สร้างสรรค์ การบริหารการศึกษาควรยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก และการบริหารบุคลากรควรสอดคล้องกับศักยภาพและความเหมาะสม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จิตสำนึก และศักยภาพบุคลากร ในโรงเรียนควรได้รับการศึกษาและจัดการอย่างเหมาะสมตามบริบทสังคมไทย และ Lan, N. T. P., & Tien, T. A. (2019) ได้กล่าวว่า แนวทางการศึกษาของพุทธศาสนามีความสำคัญและเหมาะสมกับจิตวิทยาของนักศึกษาและความคาดหวังของผู้ปกครอง โดยกรณีศึกษาที่มหาวิทยาลัย HCMUSSH พบว่าการสอนหลักธรรมและจริยธรรมทางพุทธศาสนา รวมถึงการบรรยายจากนักวิชาการพุทธศาสนา ช่วยเสริมสร้างการนำจริยธรรมพุทธไปใช้ในชีวิตทางสังคม และตอกย้ำบทบาทสำคัญของพุทธศาสนาในการสร้างรากฐานจริยธรรมทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

สรุป

นวัตกรรมการบริหารการศึกษาเชิงพุทธมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านศีลธรรม จิตใจ และปัญญาควบคู่กับความรู้ทางวิชาการ โดยใช้หลักไตรสิกขาและการคิดวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาหลักสี่ปฐกฐิตธรรม 7 ส่งเสริมคุณธรรมในผู้บริหาร ขณะที่หลักพุทธธรรม 4 สร้างความเอื้อเฟื้อและความสามัคคีในองค์กรการศึกษา แนวทางการประยุกต์ใช้มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งพาตนเอง การจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและหลักธรรมพุทธศาสนา การพัฒนาผู้นำที่มีจิตวิญญาณเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี การนำหลักธรรมพุทธศาสนาไปประยุกต์ในบริหารการศึกษาเชิงพุทธช่วยเสริมสร้างความสมดุลในการพัฒนาการศึกษา สร้างความเข้าใจ ความเอื้อเฟื้อในสังคม ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และปลูกฝังความพอเพียงให้ผู้เรียนเติบโตเป็นคนที่มีความยั่งยืนในชีวิตและสังคม

เอกสารอ้างอิง

- จตุพล ดวงจิตร์ และ ประยูร สุขะใจ. (2559). การบูรณาการหลักการบริหารเชิงพุทธในการส่งเสริมการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน ในลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง. วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 5(1), 63-83
- นิภาภัทร ปรากุผล. (2564). นวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธ. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 6(3), 206-217.
- บุญประเสริฐ, ทรงพล. (2021). หลักธรรมการบริหารเชิงพุทธของการบริหารโรงเรียน. Journal of Education Studies, 49(2), Article 18. DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.49.2.18
- พระครูวินัยธรวรวิทย์ เตชะมโน (เฮียงเหี้ย), พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส, สุนทร สายคำ, อมรรัตน์ เตชะนอก, สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง. (2566). การวิจัยแบบผสมผสานวิธีทางพุทธบริหารการศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปัญญา, 2(3), 60-76.
- พระมหาสุชิน วชิร ภาณ (เขยผลบุญ). (2560). การประยุกต์ใช้หลักธรรมเชิงพุทธของผู้บริหารในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อภิญา บุญเกียรติ, พระมหาอุดร อุตโตโร (มากดี). (2566). การบริหารสถานศึกษาเชิงพุทธ. วารสาร มณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 6(1), 17-31.
- Chulasak Charnnarong. (2024). Buddhist Administration for Modern Public Organization. Buddhist Administration for Modern Public Organization SEEJPH Volume XXV S1, p. 1458-1462.
- Lan, N. T. P., & Tien, T. A. (2019). Buddhist approach in constructing the basis of educational ethics. Science & Technology Development Journal - Social Sciences & Humanities, 3(2), 72-78.
- Phrakru Palad Boonchuay, Siamporn Panthachai, Phrasophonphatthanapundit, Prayong Saenpuran, Chakkapan Wongpornpavan , Niraj Ruangsarn. (2021). Buddhist Educational Administration Vision for Monastic Schools under OBSN, Thailand. PSYCHOLOGY AND EDUCATION, 58(3): 4191-4193.
- Phrakru Wiroj Kanchanakhet, Phra Mana Thitiseelo (Praphruettham), Ayusakorn Ngamchat, Lampong Klomkul. (2021). Development of Educational Administration Innovation according to Buddhist Principles. PSYCHOLOGY AND EDUCATION, 58(1): 3799-3805.

(ตั้งค่าน้ำกระดาษหัว/ท้าย/ซ้าย/ขวา 2.54 cm. หน้าแรกนี้ห่างจากหัวกระดาษ 1 Enter)

การศึกษา.....(ชื่อเรื่องไทยตัวอักษร TH SarabunPSK 20 หน้า กึ่งกลาง)

A STUDY OF(ชื่อเรื่อง English ตัวอักษรใหญ่ TH SarabunPSK 18 ไม่หนา กึ่งกลาง)

บทความวิจัย

Research Article

(ชื่อผู้แต่งตัว 16 ไม่หนา ชิดขวา ห่างจากชื่อเรื่อง 2 Enter)

สมชาย ใจดี¹, สมศรี ใจงาม², และสมพาน ใจเชื้อ³

Somchai Laidee¹, Somsri Jaingam², and Somphan JainSue³

บทคัดย่อ (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย ห่างจากชื่อผู้แต่ง 2 Enter)

บทความวิจัยนี้(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อ.....
..... (2) เพื่อ..... (3) เพื่อ
..... รูปแบบการวิจัยเป็น.....(การวิจัยเชิงคุณภาพ/การวิจัยเชิงปริมาณ/การวิจัยแบบผสมผสานวิธี)
โดยใช้แนวคิด (หรือทฤษฎี)เป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัยคือ.....
..... กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) คือ.....จำนวน.....คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบ
..... เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี.....ชนิด คือ 1).....2).....3)..... วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้.....
.....(กรณีวิจัยเชิงปริมาณ-สถิติพื้นฐาน/สถิติอ้างอิง)(ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ-ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้ว
เขียนบรรยายเชิงพรรณนา).....ผลการวิจัยพบว่า
(1) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1.....(สรุปสั้นๆ).....
(2) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2.....(สรุปสั้นๆ).....
(3) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3.....(สรุปสั้นๆ).....
องค์ความรู้ (หรือข้อค้นพบ) ที่ได้จากงานวิจัยนี้ คือ(สรุปสั้นๆ)
.....มีประโยชน์อย่างไร 1-3 บรรทัด.....ทั้งหมดไม่เกิน 350 คำ).....
คำสำคัญ : (ตัว 16 หน้า ชิดซ้าย) การพัฒนาทักษะ(ตัว 16 ไม่หนา 3-5 คำ).....

Abstract (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

This research article aimed to study(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....(1) to study.....
(2) to study.....(3) to study The research design is
(qualitative research/quantitative research/mixed-methods research), using the concept (or
theory) as the research framework. The sample group (target group/key
informants) consists of amount individuals, selected through

(ฟุตโน้ตตัว 14 ไม่หนา ใส่สังกัดภาษาไทย/ภาษาEnglish บรรทัดล่างใส่อีเมล/เบอร์โทรของผู้เขียนหลัก)

¹⁻³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย..... / Faculty of University, Thailand
Corresponding author, e-mail: Tel. 0xx xxx xxxx

The research instruments include types: 1), 2), and 3) Data were analyzed using (for quantitative research: basic statistics/inferential statistics) (for qualitative research: content analysis with descriptive writing). The research findings revealed that

(1) The research findings according to the first objective revealed that (brief summary of the key findings)

(2) The research findings according to the second objective revealed that (brief summary of the key findings)

(3) The research findings according to the third objective revealed that (brief summary of the key findings)

The body of knowledge (or findings) from this research is that This knowledge is beneficial as it helps to (It can be applied tono more than 350 words)

Keywords: (ตัว 16 หนา ชิดซ้าย) เช่น Learning, Study (ตัว 16 ไม่หนา 3-5 คำใส่คอมม่า , ห่าง 1 เคาะ)

บทนำ (ตัว 18 หนา ชิดซ้าย)

ย่อหน้าแรก.....(ตัว 16 ไม่หนา)(อธิบายประเด็นวิจัย ความสำคัญ ความน่าสนใจ โดยอ้างอิงงานวิจัยที่เคยตีพิมพ์แล้ว (อ้างบทความ/หนังสือ/เจ้าของทฤษฎี-ตีพิมพ์ไม่เกิน 5 ปี) ว่าค้นพบอะไรบ้าง ยังมีอะไรที่ยังไม่ได้ศึกษาเพื่อให้เห็นว่ายังมีช่องว่าง (gap) ของการวิจัย)

ย่อหน้าที่สอง.....(กล่าวถึงพื้นที่วิจัย/ปัญหา/กลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมในพื้นที่หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้นๆ อย่างไร)

ย่อหน้าที่สาม.....(แนะนำวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานวิจัยซึ่งเป็นเสมือนเข็มทิศบอกแนวทางการทำวิจัย (How/where/When) ชี้ให้เห็นระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย).....

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา.....(โครงเรื่องหรือเนื้อหาของบทความที่จะนำเสนอโดยอ้างวัตถุประสงค์ หรือประเด็นหัวข้อต่างๆ และประโยชน์ที่จะเกิดแก่วงวิชาการหรือสังคม).....

วัตถุประสงค์การวิจัย (ตัว 18 หนา ชิดซ้าย)

1. เพื่อ..... (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า)..
2. เพื่อ.....
3. เพื่อ.....

การทบทวนวรรณกรรม (ตัว 18 หนา ชิดซ้าย)

.....(อธิบายถึงผลการสืบค้นเอกสาร/หนังสือ/บทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงช่องว่างของความรู้ที่ยังไม่ถูกศึกษาวิจัย พร้อมใส่วงเล็บอ้างอิงและปีที่พิมพ์ เช่น (สุชิน ใจดี, 2565 : 65) ควรวิเคราะห์และจัดลำดับความสัมพันธ์ของวรรณกรรมเหล่านั้นด้วย)..... เช่น

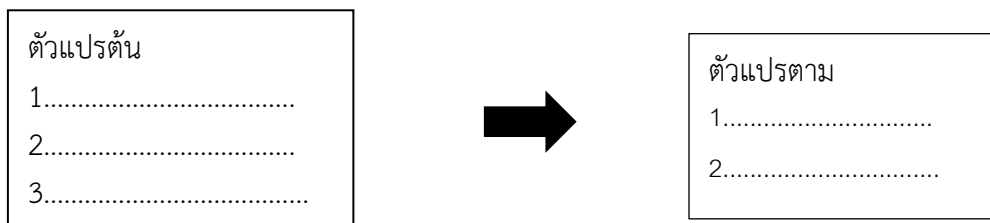
วรรณวุฒิ วรรณารุณ (2563 : 24) ได้ศึกษาเรื่อง..... พบว่า..... (เอกสารที่เกี่ยวข้อง 5-10 ราย ตีพิมพ์ไม่เกิน 5 ปี)

สรุปผลการทบทวนวรรณกรรมพบว่า.....

กรอบแนวคิดการวิจัย (ทฤษฎี) (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิง..... (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า)....(การวิจัยเชิงคุณภาพ/การวิจัยเชิงปริมาณ/การวิจัยแบบผสมวิธี) โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย (ตัว 16 หน้า ชิดซ้าย)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย (วิธีดำเนินงานวิจัย) (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

(กรณีงานวิจัยเชิงปริมาณ)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ..... ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าโดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร คือจำนวน.....คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือซึ่งได้มาโดย.....จำนวน.....คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 2.2
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล 3.1..... 3.2..... 3.3.....
4. การวิเคราะห์ข้อมูล 4.1..... 4.2..... 4.3.....
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย 5.1..... 5.2..... 5.3.....

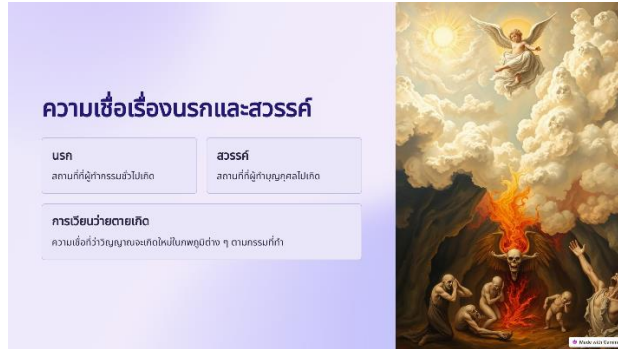
(กรณีงานวิจัยเชิงคุณภาพ)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ..... ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ การประชุม ภาพถ่ายและเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. ค้นคว้า/สืบค้น.....
2. สรุป/รวบรวมข้อมูล.....
3. วิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (การวิเคราะห์ข้อมูล)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า..... ดังภาพที่ 1/หรือตารางที่ 1 (ถ้ามี)

ภาพที่ 1 (อธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1)

จากรูปภาพที่ 1 (หรือตารางที่ 1) พบว่า

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า.....ดังภาพที่ 2/หรือตารางที่ 2 (ถ้ามี)

จากรูปภาพที่ 2 (หรือตารางที่ 2) พบว่า

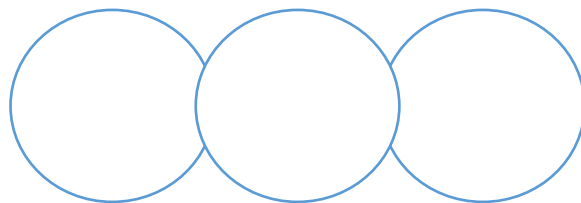
วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า.....ดังภาพที่ 3/หรือตารางที่ 3 (ถ้ามี)

จากรูปภาพที่ 3 (หรือตารางที่ 3) พบว่า

สรุปผลการวิจัย (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

องค์ความรู้ใหม่ (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า)

จากการศึกษา..... พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้ (แผนภาพที่ 2)

แผนภาพที่ 2(อธิบายองค์ความรู้).....

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับเรื่อง..... จะเห็นได้ว่า.....

อภิปรายผล (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง..... (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า)ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1(อภิปรายสิ่งที่พบตามวัตถุประสงค์).....
.....สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ใจดี (2563) ได้ศึกษาเรื่องพบว่า.....

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2(อภิปรายสิ่งที่พบตามวัตถุประสงค์).....
.....สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี ใจงาม (2564) ได้ศึกษาเรื่องพบว่า.....

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3(อภิปรายสิ่งที่พบตามวัตถุประสงค์).....
.....สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพาน ใจชื่อ (2565) ได้ศึกษาเรื่องพบว่า.....

ข้อเสนอแนะ (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1. ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า.....สามารถนำไปใช้เป็น.....แก่.....
เพื่อ.....
2. ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า.....สามารถนำไปใช้เป็น.....แก่.....
เพื่อ.....
3. ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า.....สามารถนำไปใช้เป็น.....แก่.....
เพื่อ.....

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา.....
2. ควรมีการพัฒนา.....

เอกสารอ้างอิง (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย) ชื่ออ้างอิง (ตัว 16 ไม่หน้า ชิดซ้าย) รูปแบบตามตัวอย่าง

Miller, J (2005). Most of ESL students have trouble with the articles. International Education Journal. 5(5), 80–88.

ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2543). ทฤษฎีดนตรี. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.

ธีรนนท์ ศรีวิทัศน์, กัญณภัทร นิธิศวรรภากุล, ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ (2563). การจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้
วิธีโอบนุญ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย. 11(2), 221-233

ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2561). เชื้อแบบสุโขทัย : มุ่งหน้าสู่สวรรค์ หันหลังให้นรก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลานธรรมจักร. (2566). ต้นไม้ในพุทธประวัติ : ปาริชาติ ต้นไม้สวรรค์ขึ้นดาวดึงส์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=17&t=19564>. {20 ตุลาคม 2566}

(ตัวอย่างการอ้างอิงจากเว็บไซต์)

(ชื่อผู้เขียน. (2566). “.....เรื่อง.....”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.....> {20 ตุลาคม 2566}

(ถ้ามี พ.ศ.)

[วงเล็บใหญ่]

{วงเล็บปีกกา วันที่สืบค้น}

ท่านผู้แต่งบทความ สามารถก๊อปปี้บทความของท่าน มาวางใน Template นี้ได้ ทีละหัวข้อ
ผลงานจะออกมาสมบูรณ์ ตามนี้ก่อนส่งบทความมายังวารสาร มจร สุรนารีนาร
ผ่านระบบ TCI-Thaijo

(ตั้งค่านักกระดาษหัว/ท้าย/ซ้าย/ขวา 2.54 cm. หน้าแรกนี้ห่างจากหัวกระดาษ 1 Enter)

การใช้.....(ชื่อเรื่องไทยตัวอักษร TH SarabunPSK 20 หนา กึ่งกลาง)

Using.....(ชื่อเรื่อง English ตัวอักษรใหญ่ TH SarabunPSK 18 ไม่หนา กึ่งกลาง)

บทความวิชาการ
Academic Article

(ชื่อผู้แต่งตัว 16 ไม่หนา ชิดขวา ห่างจากชื่อเรื่อง 2 Enter)

สมชาย ใจดี², สมศรี ใจงาม², และสมพาน ใจชื่อ³

Somchai Laidee¹, Somsri Jaingam², and Somphan JainSue³

บทคัดย่อ (ตัว 18 หนา ชิดซ้าย ห่างจากชื่อผู้แต่ง 2 Enter)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....
จากการศึกษาพบว่า.....
.....(ความยาวไม่เกิน 350 คำ).....

คำสำคัญ : (ตัว 16 หนา ชิดซ้าย) เช่น จริยธรรม, ศีลธรรม (ตัว 16 ไม่หนา 3-5 คำ ใส่คอมม่า, ห่าง 1 เคาะ)

Abstract (ตัว 18 หนา ชิดซ้าย ห่างจากคำสำคัญ 1 Enter)

This academic article aims to study(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....
From studying founds that.....
.....(สรุปประเด็นสำคัญ ความยาวไม่เกิน 350 คำ)

Keywords: (ตัว 16 หนา ชิดซ้าย) เช่น Learning, Study (ตัว 16 ไม่หนา 3-5 คำใส่คอมม่า, ห่าง 1 เคาะ)

บทนำ (ตัว 18 หนา ชิดซ้าย)

.....(กล่าวถึงความสำคัญหรือเค้าโครงของบทความตามวัตถุประสงค์)..... (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า)
.....
.....

(ฟุตโน้ตตัว 14 ไม่หนา ใส่สังกัดไทย/English บรรทัดล่างใส่อีเมล/เบอร์โทรของผู้เขียนหลัก)

²⁻³ คณะ..... มหาวิทยาลัย..... / Faculty of University, Thailand

Corresponding author, e-mail: Tel. 0xx xxx xxxx

(เนื้อเรื่อง) (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

ตอนที่ 1. (ตัว 16 หน้า ชิดซ้าย)

..... (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).. (ข้อมูลพื้นฐานหรือสาระที่เกี่ยวข้องกับบทความ)

ตอนที่ 2.

..... (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).. (วิเคราะห์ข้อมูล ได้แย้งข้อเท็จจริง ใช้เหตุผล หลักฐาน)

ตอนที่ 3.

..... (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).. (เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ)

สรุปผล

..... (ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).. (สรุปประเด็นสำคัญ หรือผลลัพธ์ ที่สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรือตั้งประเด็นคำถามทิ้งท้ายไว้ให้อ่านค้นหาต่อไป)

เอกสารอ้างอิง (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย) ชื่ออ้างอิง (ตัว 16 ไม่หนา ชิดซ้าย) รูปแบบตามตัวอย่าง

William Winn (1990). Some Implications of Cognitive Theory for Instructional Design. Instructional Science. An International Journal of the Learning Sciences. 9(1), 53-69

ณัชชา โสคติยานุรักษ์ (2543). ทฤษฎีดนตรี. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.

ธีรนนท์ ศรีวิทัศน์, กัญญณัฏฐ์ นิธิศวรรภากุล, ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ (2563). การจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้
วิธีโอบนุญ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย. 11(2), 221-233

ลานธรรมจักร. (2566). ต้นไม้ในพุทธประวัติ : ปาฐกถา ต้นไม้สวรรค์ขึ้นดาวดึงส์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=17&t=19564>. {20 ตุลาคม 2566}

(ตัวอย่างการอ้างอิงจากเว็บไซต์)

(ชื่อเว็บไซต์. (2566). “.....เรื่อง.....”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.....> {20 ตุลาคม 2566}

(ถ้ามี พ.ศ.)

[วงเล็บใหญ่]

{วงเล็บปีกกา วันที่สืบค้น}

ท่านผู้แต่งบทความ สามารถก๊อปปี้บทความของท่าน มาวางใน Template นี้ได้ ทีละหัวข้อ ผลงานจะออกมา
สมบูรณ์ ตามนี้ก่อนส่งบทความมายังวารสาร มจร สุรนารีนาร ผ่านระบบ TCI-Thaijo

(ตั้งค่านำกระดาษหัว/ท้าย/ซ้าย/ขวา 2.54 cm. หน้าแรกนี้ห่างจากหัวกระดาษ 1 Enter)

บทวิจารณ์หนังสือ : Book Review (ตัวTH SarabunPSK 20 หนา กึ่งกลาง)

กรรมที่ปนี.....(ชื่อหนังสือ ตัว 18 หนา กึ่งกลาง)....

(ชื่อผู้วิจารณ์ตัว 16 ไม่หนา ชิดซ้าย ห่างจากชื่อหนังสือ 1 Enter)

สมชาย ใจดี³, สมศรี ใจงาม⁴

Somchai Jaiidee¹, Somsri Jaingam²

ชื่อหนังสือ:ตัว 16 ไม่หนา

ผู้แต่ง :

ปีที่พิมพ์:

พิมพ์ที่:

จำนวนหน้า: หน้า

บทนำ (ตัว 18 หนา ชิดซ้าย)

หนังสือเรื่อง(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า) กล่าวถึงความเป็นมาของหนังสือ เช่น ประหวัดผู้แต่ง
ที่มาของเนื้อหาในหนังสือ คำนิยมหรือประวัติการพิมพ์เป็นต้น

เนื้อหา (ตัว 18 หนา ชิดซ้าย)

หนังสือเรื่อง(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....มีเนื้อหาดังนี้

บทที่ 1 หรือ หัวข้อที่ 1 เกี่ยวกับ.....

บทที่ 2 หรือ หัวข้อที่ 2 เกี่ยวกับ.....

บทที่ 3 หรือ หัวข้อที่ 3 เกี่ยวกับ.....

(ฟุตโน้ตตัว 14 ไม่หนา ใส่สังกัดไทย/English บรรทัดล่างใส่อีเมล/เบอร์โทรของผู้เขียนหลัก)

^{1 2} สังกัดหรือที่ทำงานภาษาไทย / สังกัดหรือที่ทำงานภาษา English

Corresponding author, e-mail:, Tel. 0xx xxx xxxx (อีเมลและเบอร์โทรของผู้เขียนหลัก)

วิจารณ์ (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

หนังสือเล่มนี้(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....ผู้วิจารณ์มีความเห็นว่า.....

ประเด็นที่ 1.....

ประเด็นที่ 2.....

ประเด็นที่ 3.....

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

หนังสือเรื่อง(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....มีจุดเด่นคือ.....

สรุป (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

หนังสือเรื่อง(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....

ข้อเสนอแนะ (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย)

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับ.....(ตัว 16 ไม่หนา ย่อหน้า).....

เอกสารอ้างอิง (ตัว 18 หน้า ชิดซ้าย) รายชื่ออ้างอิง....(ตัว 16 ไม่หนา ชิดซ้าย ตามตัวอย่าง)

ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2561). เชื้อแบบสุโขทัย : มุ่งหน้าสู่สวรรค์ หันหลังให้นรก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลานธรรมจักร. (2566). ต้นไม้ในพุทธประวัติ : ปาริชาติ ต้นไม้สวรรค์ขึ้นดาวดึงส์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=17&t=19564>. {20 ตุลาคม 2566}

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. “เปรต”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/เปรต> {20 ตุลาคม
2566}

ข้อแตกต่างระหว่าง การเขียนอ้างอิงจากหนังสือ กับจากออนไลน์

ชื่อผู้แต่ง. (พ.ศ.ที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์.....จำกัด.

ชื่อเว็บไซต์. (พ.ศ.ถ้ามี). ชื่อเรื่อง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://.....> {วันสืบค้น}